

BIJUD.

II

12.807

CULTURA UNIVERSALĂ

MAURICE MAETERLINCK
CICLUL MORȚII

CULTURA NAȚIONALĂ

L I T E R A T U R A
U N I V E R S A L Ă

C O L E C Ţ I E I N G R I J I T Ă D E
V. P Â R V A N

P R O F E S O R U N I V E R S I T A R
M E M B R U A L A C A D E M I E I R O M Ă N E

C V L T V R A N A Ţ I O N A L A

MAURICE MAETERLINCK
CICLUL MORȚII
INTERIOR / OASPELE NEPOFTIT / ORBII*

237484S

FONDUL DOCUMENTAR

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
— CLUJ —

237484 L. 24.

TREI DRAME TRADUSE DE
ALEXANDRU TEODOR STAMATIAD

11-12807

840 (493) - 2 - 59.0

M. MAETERLINCK
CICLUL MORTII
S'A EDITAT ŞI TIPĂRIT
DE CULTURA
NATIONALĂ
BUCUREŞTI 1925

Drepturile rezervate

40851-1

Elle est le point où se réunit et conspire contre notre bonheur, tout ce qui échappe à notre vigilance.

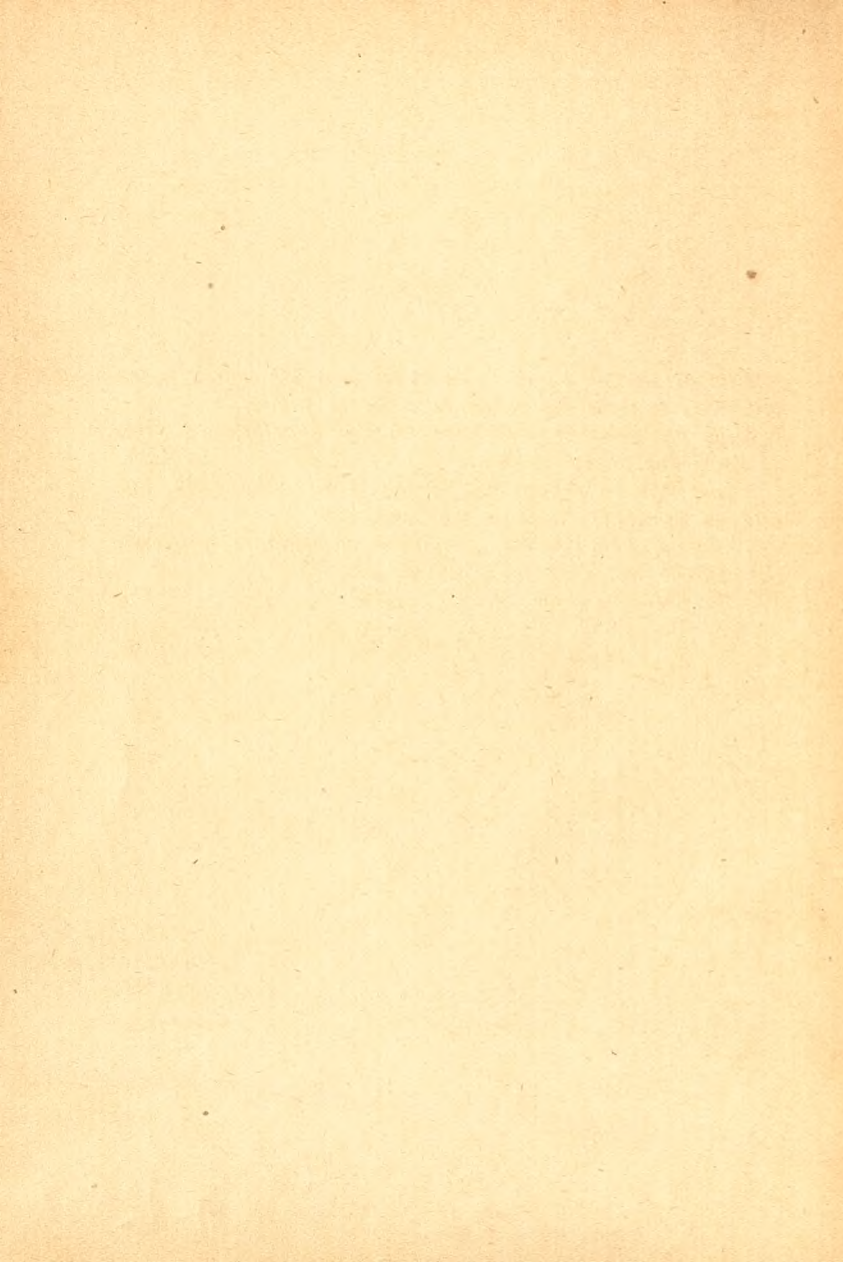
Plus nos pensées s'évertuent à s'en écarter, plus elles se resserent autour d'elle.

Plus nous la redoutons, plus elle est redoutable, car elle ne se nourrit que de nos craintes.

Qui cherche à l'oublier en comble sa mémoire, qui tente de la fuir ne rencontre plus qu'elle.

Elle offusque tout de son ombre.

MAETERLINCK — *La Mort*

I N T E R I O R
D R A M Ț I N T R ' U N A C T
R E P R E Z E N T A Ț Ă P E S C E N A T E A T R U L U I L ' O E U V R E
1895, MARTIE.

Lui
T R A I A N D . L Ț Z Ț R E S C U
A . T . S .

P E R S O A N E L E

In grădină:

BĂTRÂNUL
STREINUL
MARTA } nepoatele
și } Bătrânului
MARIA }
UN ȚĂRAN
MULȚIMEA

In casă:

TATĂL
MAMA
CELE DOUĂ } personagi
FIICE } mute
COPILUL

O veche grădină sădită cu sălcii. În fund o casă, ale cărei trei ferestre din parter sunt luminate. Se zărește destul de lămurit o familie stând seara la lumina lămpii. Tatăl e lângă foc. Mama, cu un cot pe masă, privește în gol. Două fete tinere, îmbrăcate în alb, brodează, visează și surâd în liniștea odăii. Un copil dormitează cu capul pe umărul stâng al mamei. Când unul din ei se ridică, umblă sau face vre-un gest, pare că mișcărilor lui sunt grave, încete, rare și ca spiritualisate de distanța, lumina și vâlul nehotărât al ferestrelor.

Bătrânul și Streinul intră cu băgare de samă în grădină.

BĂTRÂNUL

Iată-ne în partea grădinii care se întinde în dosul casei. Dânșii nu vin niciodată aici. Ușile sunt de cealaltă parte. — Sunt închise și obloanele trase. Dar pe aici nu sunt obloane și am văzut lumină... Da; dânșii veghează încă la lumina lămpii. Bine că nu ne-a auzit; mama și fetele poate ar fi eșit și atunci ce ne-am fi făcut?...

STREINUL

Și-acum ce-i de făcut?

BĂTRÂNUL

Aș vrea, mai întâi, să văd dacă toți sunt în odaie. Da, îl zăresc pe tatăl stând lângă foc. Așteaptă, cu mâinile pe genunchi... mama se sprijină de masă.

STREINUL

Uite-o, ne privește...

BĂTRÂNUL

Nu; nici ea nu știe la ce se uită; nici nu clipește din ochi. Nu poate să ne vadă, căci stăm în umbra marilor copaci. Dar nu te mai apropia... Cele două surori ale moartei sunt și ele în odae. Brodează pe îndelete; iar copilășul a adormit. Sunt nouă la ceasul din colț... Nu bănuiesc nimic și nici nu vorbesc.

STREINUL

Dac'am putea să-i atragem luarea-aminte tatălui și să-i facem vre-un semn? A întors capul spre noi. Vrei să bat la una din ferestre? Ar fi bine ca unul din ei să afle înaintea celorlalți...

BĂTRÂNUL

Nu știi pe cine să aleg... Trebuie să fim cu mare băgare de samă... Tatăl e bătrân și bolnăvicios... Mama de asemeni; iar surorile sunt prea tinere... Și toți o iubiau cum nu se va mai iubi... Niciodată n'am văzut o casă mai fericită... Nu, nu, nu te-apropia de ferastră; ai face cel mai mare rău... Mai bine să-i spunem adevărul cât se poate de simplu, ca și cum s'ar fi întâmplat ceva obișnuit; și să nu părem prea triști, altfel, durerea

lor o va întrece pe-a ta și-și vor pierde mintea... Să mergem în cealaltă parte a grădinii. Vom bate la ușe și vom intra ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic. Voiu intra cel dintâi; n'au să rămâie uimiți când m'or vedea; câteodată, seara, le duc flori sau fructe și stăm împreună câteva ceasuri.

STREINUL

De ce e nevoie să te 'nsoțesc? Du-te singur; voi aștepta să mă chemi... Nu m'au văzut niciodată... Nu sunt decât un trecător; un strein...

BĂTRÂNUL

E mai bine să nu fii singur. O nenorocire pe care nu ți-o vestește unul singur te isbește mai puțin și e mai puțin copleșitoare... La asta mă gândiam pe drum... Dacă intru singur va trebui să le-o spun dela început; o să aflu totul din câteva cuvinte și pe urmă n'o să mai am ce le spune; și mi-e groază de tăcerea ce urmează celor din urmă cuvinte care vestesc o nenorocire... Atunci, inima se sfâșie... Dacă intrăm împreună, am să le spun, bunăoară, după multe ocoliri: «Au găsit-o așa... Plutia pe apă și mânilor îi erau împreunate...»

STREINUL

Mânilor nu-i erau împreunate, brațele îi atârnavă de-a lungul trupului.

BĂTRÂNUL

Vezi că vorbești fără să vrei... Și nenorocirea se pierde în amănunte... altfel, dacă intru singur, dela cele dintâi cuvinte — după cât îi cunosc eu — va fi înspăimântător, și numai Dumnezeu știe ce se poate întâmpla... Dar dacă vorbim pe rând, ne vor asculta și nu-și vor da sama dela început de grozava veste... Nu uita că mama are să fie de față și că vieța-i atârnă de un fir de păr... E bine ca cel dintâi val să se sfărâme de câteva cuvinte de prisos... Trebuie să-i amăgești puțin cu vorba pe nenorociți și mai ales să nu-i lași singuri. Și cei mai nepăsători, fără să știe, iau parte la durere... Ea se răspândește astfel fără sgomot și pe nesimțite, întocmai ca aerul și lumina...

STREINUL

Ți-s ude hainele și picură pe lespezi.

BĂTRÂNUL

Numai poala mantalei mi s'a udat. — Par'că ți-e frig. Ești plin de țărână pe piept... N'am băgat de samă pe drum că era întunec...

STREINUL

Am intrat în apă până la mijloc.

BĂTRÂNUL

Trecuse mult timp de când ai găsit-o și până am venit?

STREINUL

Abia câteva clipe. Mă duceam spre sat; era târziu și malul se întuneca. Imi urmam drumul, cu ochii ațintiți asupra apei că era mai luminoasă decât drumul, când deodată zăresc la doi pași de un stuf de trestii ceva ciudat... Mă apropii și-i văd părul care se adunase ca o cunună, deasupra capului, și se rotia după cum curgea apa... (In odaie, cele două fete își întorc capul spre fereastră).

BĂTRÂNUL

Ai văzut cum le tremură celor două surori părul pe umăr?

STREINUL

Se uită spre noi... Se uită fără nici un gând. Poate am vorbit prea tare. (Cele două tinere fete își întorc capul de la fereastră). Dar iată că nu se mai uită... Intrați în apă până la mijloc și astfel o putui prinde de mână trăgând-o, ușor, la mal... Era tot așa de frumoasă ca și surorile ei...

BĂTRÂNUL

Poate era mai frumoasă... Nu știu pentru ce nu mai am nici un pic de curaj...

STREINUL

Despre ce curaj vrei să spui? Am făcut tot ce-mi sta în putință... Murise de mai bine de un ceas...

BĂTRÂNUL

Azi dimineată trăia!... O întâlnisem la eșirea din biserică... Mi-a spus că pleacă, că se duce să-și vadă bunica ce stă pe malul celălalt al râului unde ai găsit-o... Nu știa când am s'o mai întâlnesc... Par'că avea de gând să mă întrebe ceva; pe urmă n'a mai îndrăznit și a plecat pe neașteptate. Uite, acum îmi vin în minte toate acestea... Atunci nu băgasem de samă nimic!... Dânsa a surâs cum surâd cei care voesc să tacă sau ca acei care se tem să nu li se înțeleagă gândurile... Par'că pierduse orice speranță... ochii nu-i mai străluciau și aproape nici nu m'au privit...

STREINUL

Niște țărani mi-au spus c'o văzuseră rătăcind pe mal până în spre seară... Credeau că vrea să culeagă flori... Poate că moartea ei...

BĂTRÂNUL

Nu se știe... Și la urma urmei ce se știe cu adevărat?... Poate era una dintre acele ființe

care nu vrea să spună nimic, și fiecare din noi purtăm în suflet destule motive de-a nu mai trăi... Nu poți privi într'un suflet cum ai privi în odaea asta. Toate femeile sunt la fel... Nu spun decât lucruri banale și nimeni nu bănuște nimic... Trăești luni de zile alături de cineva care nu mai e din lumea asta și al cărui suflet nu se mai poate îndupleca; îi răspunzi fără să te gândești: și iată ce se întâmplă... Toate au aerul unor păpuși de piatră, și totuș câte drame nu se petrec în sufletul lor... Nici chiar ele nu știu ce sunt... Ar fi trăit și ea cum trăesc și celelalte... Ar fi spus până când ar fi murit: «Domnule, Doamnă are să plouă astăzi»; sau: «O să luăm masa și o să fim treisprezece»; sau în sfârșit: «Fructele nu sunt destul de coapte». Ele povestesc surâzând de florile care s'au scuturat și care plâng în umbră... Nici chiar un înger n'ar vedea ceea-ce trebuie văzut; și omul nu-și dă samă decât după ce totul s'a împlinit... Aseară, era și ea acolo, la lumina lămpii ca și surorile ei, și acum nu le-ai vedea, așa cum trebuie să le vezi, dacă nu s'ar fi întâmplat nenorocirea... Par'că le văd pentru întâia oară... Vieții de toate zilele trebuie să-i mai adaugi ceva ca s'o poți înțelege... Iată-le sunt lângă tine, privirile tale nu le părăsesc, și totuși nu le poți vedea decât în clipa când pleacă pentru totdeauna...

Și totuși, sărmana copilă, ce ciudat și ce drăgălaș suflet trebuie să fi avut; sărmanul, năivul și nemărginitul suflet pe care l-a avut, dacă ea a spus ceea-ce a spus, dacă ea a făcut ceea-ce a făcut!...

STREINUL

În clipa aceasta, în odaie, dâșii surâd în tăcere...

BĂTRÂNUL

Sunt liniștiți... N'o așteptau astăseară.

STREINUL

Surâd fără să se miște... dar iată că tatăl duce degetul la gură...

BĂTRÂNUL

Arată copilul adormit la sânul mamei...

STREINUL

Ea nu îndrăznește să-și ridice privirile, de teamă să nu-i turbure somnul...

BĂTRÂNUL

Fetele nu mai lucrează... Domnește o liniște adâncă.

STREINUL

Au lăsat să le cadă jurubița de mătase albă...

BĂTRÂNUL

Dânșii se uită la copil...

STREINUL

Nu știu că și pe ei îi privesc alții...

BĂTRÂNUL

Și pe noi de asemenea ne privesc...

STREINUL

Și-au ridicat privirile...

BĂTRÂNUL

Și totuși nu pot vedea nimic...

STREINUL

Par fericiți, și cu toate acestea nu bănuiesc
ce s'a întâmplat...

BĂTRÂNUL

Se cred la adăpost... Au închis ușile; iar
ferestrele au zăbrele de fier... Au întărit pă-
reții bătrânei case; au tras zăvoarele la cele
trei uși de stejar... În sfârșit au prevăzut tot
ce se poate prevedea...

STREINUL

Va trebui să sfârșim, mărturisindu-le... Ar
putea să vie cineva să-i vestească pe neaștep-
tate... Era o mulțime de țărani pe câmpul

unde se află moarta... Dacă unul din ei ar bate la uşe...

BĂTRÂNUL

Marta și Maria au rămas lângă micuța moartă. Țăranii umblau să facă o targă din crengi; i-am spus celei mai mari să ne vestească în grabă, îndată ce vor porni. S'o așteptăm să vie, dânsa mă va însoți... N'am fi putut să-i privim astfel... Credeam că-i destul să bați la uşe, să intri ca de obicei, să cauți câteva cuvinte și să spui... Dar prea de multe ori i-am văzut seara, strânși cu toții în jurul lămpii... (Intră Maria)

MARIA

Bunicule, vin.

BĂTRÂNUL

Tu ești? — Dar ei pe unde sunt?

MARIA

Sunt pe lângă cele din urmă coline.

BĂTRÂNUL

Vin în liniște?

MARIA

Le-am spus să se roage încet. Marta îi însoțește...

BĂTRÂNUL

Sunt mai mulți?

MARIA

Tot satul e în jurul celor care o aduc. Aveau și faclă. Le-am spus să le stingă...

BĂTRÂNUL

Pe unde vin?

MARIA

Vin pe poteci. Pășesc încet...

BĂTRÂNUL

E și vremea să vie...

MARIA

I-ai vestit, bunicule?

BĂTRÂNUL

Vezi bine că nu le-am spus nimic... Veghează încă la lumina lămpii... Privește, copilul meu, privește: ai să vezi ceva din vieață...

MARIA

O, cât par de liniștiți!... Par'că-i văd în vis.

STREINUL

Luați sama, am văzut tresărind pe cele două surori...

BĂTRÂNUL

Iată-le, se ridică...

STREINUL

Cred că se îndreaptă spre ferestre. (Una dintre cele două surori despre care se vorbește, se apropie în clipa asta de cea dintâi fereastră, cealaltă, de a treia; și, sprijinindu-și mâinile de geamuri, privesc îndelung în întunec).

BĂTRÂNUL

La fereastra din mijloc nu vine nimeni...

MARIA

Uite-le, privesc... Ascultă...

BĂTRÂNUL

Cea mai mare zâmbește fără să știe la ce...

STREINUL

Și a doua are ochii plini de teamă...

BĂTRÂNUL

Luați sama: niciodată nu poți ști câtă putere are sufletul asupra celor din jurul lui...

(Tăcere apăsătoare. Maria se strânge la pieptul Bătrânului și-l îmbrățișează).

MARIA

Bunicule!...

BĂTRÂNUL

Nu plânge, copila mea... ne va veni și nouă rândul... (Tăcere).

STREINUL

Fetele privesc îndelung...

BĂTRÂNUL

Și de-ar privi o sută de mii de ani, tot n'ar zări nimic, bieteke surori... noaptea e prea întunecoasă... Ele se uită înapoi și nenorocirea vine pe dincolo...

STREINUL

Bine că se uită înapoi... Nu știu ce mi se pare că înaintează din spre câmp.

MARIA

Trebue să fie mulțimea... Sunt așa de departe că abia îi poți desluși...

STREINUL

Ii văd șerpuind pe cotiturile potecii... iată-i că se arată iarăși, pe lângă un povârniș luminat de lună...

MARIA

Da, mulți mai sunt! Alergau până și din mahalalele orașului, când am venit... Fac un mare ocol...

BĂTRÂNUL

Au să sosească, orice s'ar întâmpla, îi zăresc și eu... Sunt în drum de-alungul câm-

pului... Par atât de mici că abia îi deslușești printre ierburi... Ai zice că sunt niște copii care se joacă la lumina lunii, și dacă fetele i-ar vedea n'ar înțelege ce-i... E 'n zadar orice-ar face, dâșii se apropie cu fiecare pas și nenorocirea crește de mai bine de două ceasuri. N'o pot împiedica să nu crească; iar cei ce-o aduc n'o mai pot opri... A pus stăpânire pe ei și acum trebuie să i se supue... Își are un scop și-și urmează drumul... E neobosită și n'are decât un singur gând... Sunt siliți să-i dea din sufletul lor. Sunt triști, dar cu toate acestea vin... Le e milă, dar trebuie să înainteze...

MARIA

Cea mai mare dintre fete nu mai zâmbește, bunicule...

STREINUL

Iată-le, pleacă dela ferestre...

MARIA

Acum își îmbrățișează mama...

STREINUL

Cea mai mare a desmierdat bucelele copilului ce doarme înainte...

MARIA

Oh! uite că și tatăl vrea să fie îmbrățișat...

STREINUL

Acum, tăcerea....

MARIA

Fetele se strâng din nou în jurul mamei...

STREINUL

Iar tatăl urmărește cu ochii limba cea mare a orologiului...

MARIA

Ai spune că ele se roagă fără să-și dea sama ce fac...

STREINUL

Ai spune că-și ascultă sufletele... (Tăcere).

MARIA

Bunicule, nu le-o spune astă-seară!...

BĂTRÂNUL

Iată că-ți pierzi și tu cumpătul... Știam bine că nu trebuia să privești. Am aproape optzeci și trei de ani, și pentru întâia oară priveliștea vieții m'a uimit. Nu știu de ce mi se pare straniu și grav tot ce fac dânsii... Li văd strânși ca de obicei în jurul lămpii, așteptând să vie noaptea, așa cum am fi așteptat-o și noi; și cu toate acestea, par'că-i văd din înălțimea unei alte lumi, fiindcă știu un

adevăr de nimic pe care ei nu-l știu încă... Nu-i așa copii? Spuneți-mi de ce-ați îngălbenit și voi? E oare la mijloc ceva pe care nu-l puteți povesti și care ne face să plângem? Nu știam că viața ascunde ceva așa de trist și că-i înfioară pe ce-i care-o privesc. Și chiar de nu s'ar fi întâmplat nimic, mi-e frică văzându-i atât de liniștiți... Dâșii au prea mare încredere în lumea aceasta... Privește-i, sunt acolo, despărțiți de dușman, numai prin niște biete ferestre... Ei cred că n'o să se întâmple nimic fiindcă au închis ușa și nu știu că sufletele veșnic se frământă și că lumea nu se sfârșește la ușa casei... Sunt așa de siguri de sărmana lor vieță și nici nu bănuiesc că atâția alții știu despre ea mai mult decât știu ei, și că eu — un biet moșneag — ții aici, la doi pași de ușa lor, plătându lor fericire întreagă în bătrânele mele mâni, pe care nu îndrăznesc să le deschid...

MARIA

Fie-ți milă, bunicule...

BĂTRÂNUL

Nouă ne e milă de ei, copila mea, dar de noi nimeni n'are milă...

MARIA

Spune-le-o mâine, bunicule, spune-le-o când va fi ziuă... n'au să se întristeze atât de mult...

BĂTRÂNUL

Poate ai dreptate... Ar fi mai bine să nu mai vorbim despre aceasta, acum, cât e noapte. Și lumina e mângâietoare când suferi... Da, mâine oare ce-au să ne spue? Nenorocirea îi face pe oameni geloși, — și acei pe care i-a izbit țin să fie înștiințați înaintea celorlalți. Nu voesc să fie lăsată pe mâinile streinilor... E ca și când le-am fi furat ceva....

STREINUL

De altfel nici nu mai e timp; tocmai aud murmurul rugăciunilor...

MARIA

Sunt acolo... Acum trec prin dosul gardurilor... (Intră Marta).

MARTA

Iată-mă. I-am adus până aici. Le-am spus să aștepte în drum. (Se aud țipete de copii). Ah, copiii țipă mereu... I-am oprit să vină... Dar vor și ei să vadă, și mamele n'au ce le face... Mă duc să le spun... Nu; au tăcut.— E gata tot?— Am adus și inelul pe care-l purta... Eu însă-mi am culcat-o pe targă. Pare că doarme... Mi-a dat mult de lucru; abia i-am putut strânge părul... Am pus să se culeagă scânteiute... E trist, dar alte flori nu erau... Ce

faceți aici? Pentru ce nu sunteți împreună cu dâșii?... (Marta privește spre ferestre). Dâșii nu plâng?... cum?... nu i-ați vestit?

BĂTRÂNUL

Marto, Marto, sufletul ți-i prea plin de vieață, tu nu poți înțelege...

MARTA

Oare de ce n'aș înțelege?... (După o clipă de tăcere și într'un ton grav de mustrare). Bunicule, nu poți să le-ascunzi adevărul...

BĂTRÂNUL

Marto, tu nu știi...

MARTA

Eu, am să le-o spun.

BĂTRÂNUL

Stai cu mine, copilul meu, și privește o clipă.

MARTA

Oh! cât sunt de nefericiți!... Nu mai pot aștepta...

BĂTRÂNUL

De ce?

MARTA

Nu știi... dar nu mai e cu putință!...

BĂTRÂNUL

Vino lângă mine, copilul meu...

MARTA

Câtă răbdare au!...

BĂTRÂNUL

Copilul meu, vino 'ncoă...

MARTA (întorcându-se)

Unde ești, bunicule? Sunt atât de nefericită că nu te mai văd... Singură nu mai știu ce să fac...

BĂTRÂNUL

Nu te mai uita la ei; până n'or afla totul...

MARTA

Vreau să merg și eu cu d-ta...

BĂTRÂNUL

Nu, Marto, rămâi aici... Așează-te lângă sora ta, pe banca asta veche de piatră, cu spatele spre casă, și nu mai privi într'acolo... Ești prea tânără și n'ai să mai poți uita... Tu nu poți ști ce'nsemnează să vezi chipul unui om în clipa când moartea îi trece pe dinainte. Poate ai s'auzi țipete... Să nu te'ntorci... Poate n'are să fie nimic.... Mai cu seamă să nu te întorci dacă nu vei auzi nimic... Nu

poți ști dinainte cât are să fie de mare durerea... Câteva gemete din adâncul inimii și aceasta e totul, de obicei... Nici eu nu știu ce am să fac când îi voi auzi... Aceasta nu mai stă în puterea vieții... îmbrățișează-mă, copila mea, înainte de-a pleca... (Murmurul rugăciunilor s'a apropiat treptat. O parte din mulțime umple grădina. Se aude alergând cu pași surzi și vorbind încet).

STREINUL (către mulțime)

Stați aici... nu vă apropiați de ferestre...
Unde e ea?

UN ȚĂRAN

Cine?

STREINUL

Ceilalți... cei care o aduc!...

ȚĂRANUL

Sosesc prin aleea din fața porții. (Bătrânul se depărtează. Marta și Maria stau pe bancă, cu spatele către ferestre. Ușoare murmure în mulțime).

STREINUL

Tăcere!... Nu mai vorbiți. (Cea mai mare dintre cele două surori se ridică și vrea să tragă zăvorul ușii...)

MARTA

O deschide?

STREINUL

Din potrivă, o închide. (Tăcere).

MARTA

Bunicul n'a intrat încă?

STREINUL

Nu... Dânsa se așează din nou lângă mama...
cei alți nu se mișcă, iar copilul doarme înaintea...
(Tăcere).

MARTA

Surioară dragă, dă-mi mânuțele...

MARIA

Mărto! (Se înlănțuesc și se sărută).

STREINUL

Desigur că a bătut la ușe.... Cu toții au
ridicat de-odată capul... Se privesc...

MARTA

Oh! Oh! Sărmana mea soră. Am să țip și
eu!... (Iși innăbușe gemetele pe umărul surorii sale).

STREINUL

Desigur că bate și-acum... Tatăl se uită la
ceasornic... Se ridică.

MARTA

Surioară, surioară, vreau să intru și eu...
Ei nu mai pot să rămâe singuri...

MARIA

Marto, Marto!... (O oprește).

STREINUL

Tatăl e la ușe... Trage zăvorul... Deschide cu grije...

MARTA

Oh!... nu vezi pe...

STREINUL

Pe cine?

MARTA

Pe cei care-o aduc...

STREINUL

Abia deschide... Nu mai văd decât un colț de pajiște și havuzul... Stă înmărmurit în prag... Se dă înapoi... Par'c'ar spune: «Ah, dumneata ești!...» Ridică brațele... Inchide din nou ușa cu grije... Bunicul a intrat în odaie...

(Mulțimea s'a apropiat de ferestre. Marta și Maria se ridică întâi pe jumătate, apoi se apropie și ele, strâns îmbrățișate. Se vede Bătrânul înaintând în odaie. Cele două surori ale moartei se ridică, mama de asemenea, după ce a așezat copilul, cu grije, în fotoliul de pe care se sculase, în așa fel că de afară se vede dormind, în mijlocul odăii, cu capul puțin aplecat. Mama iese întru întâmpinarea Bătrânului și-i întinde mâna, dar și-o trage înapoi înainte de-a fi avut Bătrânul vreme să i-o apuce.

Una dintre tinerele fete vrea să-i ia mantaua noului venit, iar cealaltă îi arată un fotoliu. Dar Bătrânul printr'un gest ușor, dă să înțeleagă că nu vrea să stea. Tatăl surâde și pare foarte mirat. Bătrânul privește spre ferestre).

STREINUL

Nu îndrăznește să le-o spună... Ne-a privit...

(Neliniște în mulțime).

STREINUL

Tăceți!... (Bătrânul, văzând chipuri la ferestre, și-a întors repede privirile. Cum însă una din tinerele fete îi arată din nou acelaș fotoliu, dânsul în sfârșit se așează și își trece de mai multe ori mâna dreaptă pe frunte).

STREINUL

Se așează pe scaun... (Celelalte persoane care se găsesc în odaie se așează de asemenea, în timp ce tatăl vorbește repede. În sfârșit Bătrânul începe să vorbească și sunetul vocii sale pare că atrage atenția. Dar tatăl îl întrerupe. Bătrânul ia din nou cuvântul, și încetul cu încetul ceilalți împietresc. De-o dată, mama tresare și se ridică).

MARTA

Oh! mama va înțelege! (Se întoarce cu spatele și-și ascunde fața în palme. Mulțimea murmură iarăși. Se înghețuesc. Copiii țipă să-i ridice și pe dâșii ca să poată privi. Cea mai mare parte din mame se supun).

STREINUL

Tăcere!... Nu le-a spus-o încă.... (Se vede că mama întrebă pe Bătrân neliniștită. Dânsul mai spune câteva

vorbe; apoi de-odată toți ceilalți se ridică și par'că-i cer deslușiri. Bătrânul atunci dă ușor din cap în semn de afirmare).

STREINUL

Le-a spus-o... Insfârșit le-a spus-o!...

VOCI DIN MULȚIME

Le-a spus-o!... Le-a spus-o!...

STREINUL

Nu se aude nimic... (Bătrânul se ridică și el; și fără să se întoarcă, arată cu degetul ușa din spatele lui. Mama, tatăl și cele două fete năvălesc spre această ușă, pe care tatăl nu isbutește s'o deschidă numai de cât. Bătrânul vrea să oprească pe mama să iasă).

VOCI DIN MULȚIME

Uite... ies! ies!... (Inghesuială în grădină. Toți aleargă de cealaltă parte a casei și se fac nevăzuți, afară de Streinul care rămâne în fața ferestrelor. În odaie, ușa însfârșit se deschide larg; toți ies în același timp. Se zărește sub cerul înstelat și în lumina lunii, targa pe care e culcata înneacă, în timp ce în mijlocul camerei părăsite, copilul își urmează neturburat somnul în fotoliu. — Tăcere).

STREINUL

Copilul nu s'a deșteptat! (Pleacă și el).

CORTINA

OASPELE NEPOFTIT
DRAMĂ ÎNTR'UN ACT
REPREZENTATĂ PE SCENA TEATRULUI D'ART
1891, MAI 21.

Lui
MIHAI CRUCEANU
A. T. S.

P E R S O A N E L E

BUNICUL (Orb)

TATĂL

UNCHIUL

CELE TREI FIICE

SORA DE CARITATE

SERVITOAREA

Acțiunea se petrece în zilele noastre.

O sală întunecoasă într'un castel vechi. O ușe la dreapta, alta la stânga, o a treia mai mică ascunsă într'un colț. În fund, ferestre cu vitraiuri în care domină verdele, și o ușe, de asemenea cu vitraiuri, deschizându-se pe o terasă. Un ceasornic mare flamand într'un colț. O lampă aprinsă.

CELE TREI FIICE

Vino aici, bunicule, și ia loc în jurul lămpii.

BUNICUL

Mi se pare c'aici nu-i destulă lumină.

TATĂL

Eșim pe terasă, ori rămânem în odaea asta?

UNCHIUL

N'ar fi mai bine să rămânem înăuntru?
Toată săptămâna a plouat și nopțile astea
sunt umezi și reci.

FIICA CEA MAI MARE

Cu toate acestea cerul e'nstelat.

UNCHIUL

Oh! stelele nu dovedesc nimic.

BUNICUL

Mai bine să rămânem aici, căci nu se știe
ce se poate întâmpla.

TATĂL

Nu trebuie să fii veșnic neliniștit. Nu mai e nici o primejdie, dânsa a scăpat...

BUNICUL

Mi se pare că nu-i tocmai bine...

TATĂL

De ce vorbești așa?

BUNICUL

I-am auzit glasul.

TATĂL

Dar odată ce doctorul ne'ncredințează că putem fi liniștiți...

UNCHIUL

Știi bine că socrului așa-i place să ne turbure degeaba.

BUNICUL

Eu nu simt ca voi.

UNCHIUL

Atunci trebuie să cercetezi, să'ntrebi pe cei care văd. Dânsa era foarte bine azi după amiazi. Acum doarme dusă, și cred c'ar fi bine să nu turburăm cea dintâi seară frumoasă pe care întâmplarea ne-o dăruiește...

Ne-a venit și nouă rândul să ne odihnim puțin astăseară, să râdem chiar fără să fim îngrijați.

TATĂL

E adevărat, astăzi e întâiaoară — dela nașterea aceea grea — când mă simt la mine acasă, în mijlocul a lor mei.

UNCHIUL

Odată ce boala a intrat într'o casă, poți spune c'a pătruns un strein în familie.

TATĂL

Dar atunci, se'nțelege dela sine că'n afară de familie nu trebuie să te încrezi în nimeni.

UNCHIUL

Ai mare dreptate.

BUNICUL

De ce azi n'am putut s'o văd pe sărmana-mi copilă?

UNCHIUL

Știi bine că doctorul ne-a oprit.

BUNICUL

Nici nu mai știu ce să cred...

UNCHIUL

E de prisos să te turburi.

BUNICUL (arătând ușa din stânga)

Oare ea nu ne-aude?

TATĂL

Nu vorbim așa de tare ca să ne-audă; și apoi ușa e destul de groasă, iar sora de caritate e cu ea și ne-ar vesti dacă am vorbi prea tare.

BUNICUL (arătând ușa din dreapta)

Oare el nu ne-aude?

TATĂL

Nu, nu.

BUNICUL

Doarme?

TATĂL

Bănuiesc că da.

BUNICUL

Ar trebui să se ducă cineva să vadă.

UNCHIUL

Micuțul m'ar neliniști mai mult decât nevasta ta. Iată au trecut mai multe săptămâni de când s'a născut și deabia dă semne de viață; până cum n'a ațipat o singură dată; ai crede că-i de ceară.

BUNICUL

Eu cred că s'a născut surd, poate și mut...
Iată unde duc căsătoriile între rude... (Tăcere
desaprobatoare).

TATĂL

Mai că mi vine să-l urăsc când mă gândesc cât a îndurat mamă-sa din cauza lui.

UNCHIUL

Trebue să fii drept; ce-i de vină micuțul?
E numai el singur în acea odaie?

TATĂL

Da, doctorul a dat ordin să nu mai stea în
aceeaș odaie cu mama lui...

UNCHIUL

Dar doica e cu el?

TATĂL

Nu, s'a dus să se odihnească o clipă; are
tot dreptul, mai ales după oboseala din ultimele zile. — Ursula, du-te de vezi dacă
doarme liniștit.

FIICA CEA MAI MARE

Da, tată, numai decât. (Cele trei surori se scoală
și, ținându-se de mână, intră în odăia din dreapta).

TATĂL

La câte ceasuri are să vie surioara?

UNCHIUL

Cred c'are să vie pe la nouă.

TATĂL

Sunt nouă trecute. Aș vrea să vie astăseară;
nevastă-mea ține mult s'o vadă.

UNCHIUL

Cu siguranță c'are să vie. E pentru întâia
oară când vine aici?

TATĂL

Niciodată n'a intrat în casă.

UNCHIUL

Ii vine foarte greu să părăsească mănă-
stirea.

TATĂL

O să vie singură?

UNCHIUL

Cred că o va însoți una din călugărițe, căci
singure nu pot eși.

TATĂL

Cu toate acestea dânsa e starița mănăstirii.

UNCHIUL

Regulamentul e unul și acelaș pentru toate.

BUNICUL

Nu mai sunteți neliniștiți?

UNCHIUL

De ce să fim neliniștiți? Să nu mai vorbim
de asta. Nu mai e nici o primejdie.

BUNICUL

Sora voastră e mai mare ca voi?

UNCHIUL

E cea mai mare dintre noi.

BUNICUL

Nu știu ce am, sunt neliniștit. Aș vrea ca
sora voastră să fie aici.

UNCHIUL

O să vie, căci ne-a făgăduit.

BUNICUL

Aș vrea să treacă mai repede seara asta!
(Se întorc cele trei fiice).

TATĂL

Micuțul doarme?

FIICA CEA MAI MARE

Da, tată, somn de plumb.

UNCHIUL

Ce-o să ne facem până când o să vie?

BUNICUL

Până să vie cine?

UNCHIUL

Până să vie surioara.

TATĂL

Ursula, nu vezi pe nimeni venind?

FIICA CEA MAI MARE (dela fereastră)

Nu, tată.

TATĂL

Dar pe alee? — Vezi aleea?

FIICA

Da, tată; afară e lună și văd până în pădurea de chiparoși.

BUNICUL

Și nu vezi pe nimeni venind?

FIICA

Pe nimeni, bunicule.

UNCHIUL

Ce vreme e afară?

FIICA

Admirabilă; auzi cum cântă privighetorile?

UNCHIUL

Da, da.

FIICA

A început s'adie vântul pe alee.

BUNICUL

S'adie vântul pe alee?

FIICA

Da, copacii au început să tremure.

UNCHIUL

E de mirare că soră-mea n'a venit încă.

BUNICUL

Nu mai aud privighetorile.

FIICA

Bunicule, eu cred c'a intrat cineva în grădină.

BUNICUL

Cine să fi intrat?

FIICA

Nu știu, nu văd pe nimeni.

UNCHIUL

Ceea-ce înseamnă că n'a intrat nimeni.

FIICA

Trebue să fi intrat cineva în grădină; privityhetorile au încetat deodată să cânte.

BUNICUL

Cu toate acestea n'aud pe nimeni umblând.

FIICA

Trebue să se plimbe cineva pe lângă lac, căci lebedelor le e frică.

ALTĂ FIICĂ

Toți peștii lacului s'au lăsat deodată la fund.

TATĂL

Nu vezi pe nimeni?

FIICA

Pe nimeni, tată.

TATĂL

Cu toate acestea lacul e 'n bătaia lunii.

FIICA

Da, văd că lebedelor le e frică.

UNCHIUL

Sunt sigur că soră-mea le sperie. O fi intrat pe portiță.

TATĂL

Nu înțeleg de ce câinii nu latră deloc.

FIICA

Cânele de pază a intrat tocmai în fundul cuștii. — Lebedele se'ndreaptă către țărmlul din potrivă...

UNCHIUL

Le e frică de soră-mea. Mă duc să văd.
(O strigă) Surioară! surioară! Tu ești? — Nu e nimeni.

FIICA

Sunt sigură că cineva a intrat în grădină;
ai să vezi îndată.

UNCHIUL

Dar atunci dânsa mi-ar fi răspuns!

BUNICUL

Ursula, oare privighetorile n'au să mai cânte?

FIICA

In toată grădina nu mai aud niciuna.

BUNICUL

Și totuși nu-i nici un sgomot.

TATĂL

E o tăcere de moarte.

BUNICUL

Trebue să fie vre-un necunoscut care le sperie, căci dacă ar fi cineva de-al casei, n'ar fi încetat să cânte.

UNCHIUL

N'ai ceva mai bun de făcut acum, decât să te gândești la privighetori?

BUNICUL

Ursula, toate ferestrele sunt deschise?

FIICA

Bunicule, e deschisă ușa cu vitraiuri.

BUNICUL

Mi se pare c'a început să fie frig în odaie.

FIICA

Bunicule, a început să adie vântul în grădină și trandafirii se scutură.

TATĂL

Atunci, închide ușa. E târziu.

FIICA

Da, tată. — Dar nu pot s'o închid.

CELE DOUĂ FIICE

Nici noi n'o putem închide.

BUNICUL

Ce s'a 'ntâmpat, fetelor?

UNCHIUL

Nu te speria, vorbește mai liniștit. Le
ajut eu.

FIICA CEA MAI MARE

N'o putem închide de tot.

UNCHIUL

E din pricina umezelii. Să împingem cu
toții. Trebuie să aibă vre-un cusur canatele.

TATĂL

Are s'o dreagă tâmplarul mâine?

BUNICUL

Ce, vine tâmplarul mâine?

FIICA

Da, bunicule, căci are de lucru în pivniță.

BUNICUL

Are să facă un sgomot de are să se audă în
toată casa!...

FIICA

Am să-i spui să lucreze încet. (Se aude, de-
odată, afară un sgomot ca și cum cineva ar ascuți o coasă).

BUNICUL (tresărind)

Oh!

UNCHIUL

Ce e?

FIICA

Nu știu bine, dar cred că e grădinarul. Nu pot să deslușesc, căci e în umbra casei.

TATĂL

E grădinarul care se pregătește să cosească.

UNCHIUL

Cosește noaptea?

TATĂL

Mâine nu e Duminică? — Da. — Am băgat de samă că iarba a crescut prea mare în jurul casei.

BUNICUL

Mi se pare că face prea mare sgomot coasa lui...

FIICA

Cosește în jurul casei.

BUNICUL

Ursula, îl zărești?

FIICA

Nu, bunicule, căci e întunerec.

BUNICUL

Mă tem să nu-mi deștepte fata.

UNCHIUL

D'abia îl auzim.

BUNICUL

Eu, îl aud ca și cum ar cosi în casă.

UNCHIUL

Nu te teme, bolnava n'o să-l audă.

TATĂL

Mi se pare că astăseară lampa nu arde bine.

UNCHIUL

Trebue să-i punem ulei.

TATĂL

Am văzut chiar eu când i-a pus azi de dimineață. Nu arde bine de când s'a închis fereastra.

UNCHIUL

Mi se pare că sticla e aburită.

TATĂL

Are să ardă mai bine, îndată.

FIICA

Bunicul a adormit. De trei nopți n'a închis ochii.

TATĂL

A fost foarte neliniștit.

UNCHIUL

Cel mai mic lucru îl neliniștește peste măsură. Sunt clipe când nu te mai poți înțelege cu dânsul.

TATĂL

I se iartă la vârsta lui.

UNCHIUL

Dumnezeu știe cum vom fi la vârsta lui!

TATĂL

Are peste optzeci.

UNCHIUL

Atunci, are tot dreptul să fie ciudat.

TATĂL

E ca toți orbii.

UNCHIUL

Se gândesc prea mult.

TATĂL

Au prea mult timp de pierdut.

UNCHIUL

N'au altceva mai bun de făcut.

TATĂL

Și-apoi, n'au nici o distracție.

UNCHIUL

Grozav lucru trebuie să fie.

TATĂL

Cu timpul se pare că te obișnuiești.

UNCHIUL

Nu pot să-mi închipui.

TATĂL

De sigur, sunt de plâns.

UNCHIUL

Să nu știi unde te afli, de unde vii, unde te duci, să nu deosebești ziua de noapte, vara de iarnă... și veșnic să trăești în întunerec... decât așa mai bine să mori... Să nu fie nici un leac?

TATĂL

S'ar părea că nu.

UNCHIUL

Dar nu e cu desăvârșire orb?

TATĂL

Vede ceva când lumina e strălucitoare.

UNCHIUL

Să avem grije de bieții noștri ochi.

TATĂL

Ii vin adesea idei ciudate.

UNCHIUL

Are clipe când e supărăcios.

TATĂL

Spune tot ce-i trece prin minte.

UNCHIUL

Dar altădată nu era ca acum?

TATĂL

Nu; pe vremuri era tot așa de cuminte ca și noi; nu spunea nimic care să te neliniștească. E drept că Ursula îl încurajează prea mult; îi răspunde la toate întrebările...

UNCHIUL

Ar fi mai bine să nu i se răspundă, căci îi face mai mult rău. (Ceasornicul bate zece ore).

BUNICUL (deșteptându-se)

Sunt cu fața spre ușa cu geamuri?

FIICA

Ai dormit bine, bunicule?

BUNICUL

Sunt cu fața spre ușa cu geamuri?

FIICA

Da, bunicule.

BUNICUL

Nu-i nimeni la ușa cu geamuri?

FIICA

Nu, bunicule, nu văd pe nimeni.

BUNICUL

Credeam c'așteaptă cineva. N'a venit nimeni?

FIICA

Nimeni, bunicule.

BUNICUL (adresându-se unchiului și tatălui)

Dar sora voastră n'a venit?

UNCHIUL

E prea târziu; n'are să mai vie; nu-mi place purtarea ei.

TATĂL

Incepe să mă'ngrijească. (Se aude un sgomot ca și cum cineva ar intra în casă).

UNCHIUL

Ați auzit?! a venit!

TATĂL

Da, trebuie să fi intrat cineva prin subterane.

UNCHIUL

Trebuie să fie sora noastră. I-am recunoscut pasul.

BUNICUL

Am auzit umblând încet.

TATĂL

A intrat foarte încet.

UNCHIUL

Știe că cineva e bolnav în casă.

BUNICUL

Nu mai aud nimic acum.

UNCHIUL

Are să se urce numai decât; o să i se spue că suntem aici.

TATĂL

Sunt fericit c'a venit.

UNCHIUL

Eram sigur c'are să vie astăseară.

BUNICUL

Dar ce-o fi de nu se urcă?

UNCHIUL

Trebue să fie ea, nu mai încape îndoială.

TATĂL

Nu mai așteptăm pe nimeni.

BUNICUL

N'aud nici un sgomot în subterane.

TATĂL

Am să chem servitoarea și atunci vom ști
ce-i. (Sună).

BUNICUL

Aud pași pe scară.

TATĂL

E servitoarea care se urcă.

BUNICUL

Par'că n'ar fi singură.

TATĂL

Se urcă 'ncet...

BUNICUL

E sora voastră, i-aud pașii!

TATĂL

Eu, nu-i aud decât pe-ai servitoarei.

BUNICUL

E sora voastră, ea e! (Cineva bate în ușa cea mică).

UNCHIUL

Bate la ușa dela scara din dos.

TATĂL

Mă duc chiar eu să deschid, pentru că ușa asta mică face prea mare sgomot; de altfel nu ne servim de ea decât atunci când voim să intrăm neobservați în odaie. (Intredeschide ușa cea mică; servitoarea e afară, în pragul ușii). Unde ești?

SERVITOAREA

Aici, domnule.

BUNICUL

Sora voastră e la ușa?

UNCHIUL

Nu văd decât pe servitoare.

TATĂL

Nu e decât servitoarea. (Servitoarei). Cine a intrat în casă?

SERVITOAREA

...Intrat în casă?

TATĂL

Da, a venit cineva adineaori.

SERVITOAREA

N'a venit nimeni, domnule.

BUNICUL

Cine suspină?

UNCHIUL

Servitoarea, a venit într'un suflet.

BUNICUL

Plânge?

UNCHIUL

Nu; de ce ar plânge?

TATĂL (cătrec servitoare)

N'a venit nimeni adineaori?

SERVITOAREA

Nu, domnule!

TATĂL

Bine, dar noi am auzit deschizându-se ușa!

SERVITOAREA

Am închis-o eu.

TATĂL

Era deschisă?

SERVITOAREA

Da, domnule.

TATĂL

De ce era deschisă la ora asta?

SERVITOAREA

Nu știu, domnule, eu am închis-o.

TATĂL

Dar atunci cine a deschis-o?

SERVITOAREA

Nu știu, domnule, trebuie să fi ieșit cineva după mine...

TATĂL

Trebuie să fii cu băgare de samă. — Dar nu mai împinge ușa, știi bine că face sgomot!

SERVITOAREA

Dar, domnule, nici n'am atins-o.

TATĂL

Ba da, ai împins-o ca și cum ai fi vrut să intri în odae!

SERVITOAREA

Dar, domnule, sunt la trei pași de ușe!

TATĂL

Vorbește puțin mai încet.

BUNICUL

Ce, stingeți lumina?

FIICA CEA MAI MARE

Nu bunicule, nu.

BUNICUL

Mi se pare că s'a'ntunecat de-odată.

TATĂL (către servitoare)

Scoboară-te, dar să nu mai faci sgomot pe scară.

SERVITOAREA

N'am făcut nici un sgomot.

TATĂL

Îți repet c'ai făcut sgomot, scoboară-te cât se poate de încet, să nu deștepți pe doamna. Și dacă s'o întâmpla să vie cineva, spune că nu suntem acasă.

UNCHIUL

Da, spune că nu suntem acasă.

BUNICUL (tresărind)

N'ar trebui să spue aceasta!

TATĂL

... Bine 'nțeles afară numai dacă o să vină surioara ori doctorul.

UNCHIUL

La câte ceasuri vine doctorul?

TATĂL

Nu poate să vină înainte de douăsprezece.

(Inchide ușa, ceasornicul bate unsprezece).

BUNICUL

S'a 'ntors?

TATĂL

Cine?

BUNICUL

Servitoarea.

TATĂL

Ba nu, s'a scoborît.

BUNICUL

Credeam că s'a așezat la masă.

UNCHIUL

Servitoarea?

BUNICUL

Da.

UNCHIUL

Atât mai lipsia!

BUNICUL

N'a intrat nimeni în odăe?

TATĂL

Nu, n'a intrat nimeni.

BUNICUL

Dar sora voastră nu e aici?

UNCHIUL

Nu, surioara n'a venit încă.

BUNICUL

Vreți să mă înșelați!

UNCHIUL

Să te înșelăm?

BUNICUL

Ursula, spune-mi adevărul, pentru numele
lui Dumnezeu!

FIICA CEA MAI MARE

Bunicule! bunicule! ce ai?

BUNICUL

S'a întâmplat ceva! Sunt sigur că-i mai rău
fetei mele!....

UNCHIUL

Oare visezi?

BUNICUL

Nu vreți să-mi spuneți adevărul!... Văd bine că e ceva la mijloc!...

UNCHIUL

In cazul acesta, vezi mai bine decât noi.

BUNICUL

Ursula, spune-mi adevărul!

FIICA

Bine, bunicule, dar e așa cum îți spunem!

BUNICUL

Ți s'a schimbat vocea!

TATĂL

Pentru-că dumneata o sperii.

BUNICUL

Și ție ți s'a schimbat vocea!

TATĂL

Ți-ai pierdut mințile! (El și unchiul își fac semne lăsând să se înțeleagă că bunicul și-a pierdut mințile).

BUNICUL

Înțeleg că vă e frică!

TATĂL

Dar de ce să ne fie frică?

BUNICUL

Pentru ce vreți să mă înșelați?

UNCHIUL

Cine se gândește să te înșele?

BUNICUL

De ce ați stins lumina?

UNCHIUL

Dar n'a stins-o nimeni, e aceeași lumină
ca mai 'nainte.

FIICA

Mi se pare că lampa începe să se stingă.

TATĂL

Văd tot așa de bine ca de obicei.

BUNICUL

Mi-s ochii împăenjeniți! Fetelor, spune-
ți-mi ce se petrece aici! spuneți-mi, pentru
numele lui Dumnezeu, voi care vedeți! Sunt
singur într'un întunec fără sfârșit! Nu știu
cine s'a așezat lângă mine! Nu mai știu ce se
petrece la doi pași de mine!... De ce vorbiți
încet mai adineaori?

TATĂL

N'a vorbit nimeni încet.

BUNICUL

Ați vorbit încet, aproape de ușe.

TATĂL

Ai auzit tot ce am spus.

BUNICUL

Ați băgat pe cineva în odaie!...

TATĂL

Dar îți spun că n'a intrat nimeni!

BUNICUL

A venit sora voastră sau un preot? — Nu mai încercați să mă înșelați. — Ursula, cine a intrat?

FIICA

Nimeni, bunicule.

BUNICUL

Nu mai încercați să mă înșelați; știu eu ce știu! — Câți suntem aici?

FIICA

Suntem șase în jurul mesei, bunicule.

BUNICUL

Sunteți cu toții în jurul mesei?

FIICA

Da, bunicule.

BUNICUL

Și tu, Paul?

TATĂL

Da.

BUNICUL

Și tu, Olivier?

UNCHIUL

Da, da; sunt aici, la locul meu obișnuit.
Nu e așa că nu-i serios ceea-ce faci?

BUNICUL

Dar tu, Genevieve, ești aici?

UNA DIN FIICE

Da, bunicule.

BUNICUL

Și tu, Gertruda?

O ALTĂ FIICĂ

Da, bunicule.

BUNICUL

Dar tu, Ursala?

FIICA CEA MAI MARE

Da, bunicule, sunt lângă dumneata.

BUNICUL

Dar aici cine stă?

FIICA

Unde bunicule? — Nu e nimeni.

BUNICUL

Aici, aici, în mijlocul nostru!

FIICA

Dar nu e nimeni, bunicule!

TATĂL

Dacă-ți spunem că nu e nimeni!

BUNICUL

Bine, dar atunci voi nu vedeți nimic!...

UNCHIUL

Mă rog, vrei să râzi de noi?

BUNICUL

N'am de loc poftă de râs, vă mărturisesc.

UNCHIUL

Atunci încrede-te în cei cari văd.

BUNICUL (nehotărât)

Mi se părea că e cineva... cred că n'am să
mai trăesc mult...

UNCHIUL

De ce am încerca să te înșelăm? la ce bun?

TATĂL

Ar trebui să-ți spunem adevărul...

UNCHIUL

De ce ne-am înșela unul pe altul?

TATĂL

N'ai putea-o duce mult timp fără să știi ce s'a 'ntâmplat.

BUNICUL (încercând să se ridice)

Aș vrea să străbat acest întunerec...

TATĂL

Unde vrei să te duci?

BUNICUL

Acolo...

TATĂL

Nu te tulbura...

UNCHIUL

Ești straniu astăseară.

BUNICUL

Din potrivă, voi îmi păreți stranii!

TATĂL

Ce tot cauți?...

BUNICUL

Nu știu ce am!

FIICA CEA MAI MARE

Bunicule, bunicule, ce-ți lipsește, bunicule?!...

BUNICUL

Fetelor, dați-mi mânuțele.

CELE TREI FIICE

Da, bunicule.

BUNICUL

Fetelor, de ce tremurați câte și trele?

FIICA CEA MAI MARE

Nu, nu tremurăm, bunicule.

BUNICUL

Cred că sunteți palide câte și trele.

FIICA CEA MAI MARE

E târziu, bunicule, și suntem obosite.

TATĂL

Ar fi bine să vă duceți să vă culcați și bunicul de asemenea ar face bine să se ducă să se odihnească puțin.

BUNICUL

Noaptea asta n'am să pot dormi!

UNCHIUL

O s'așteptăm pe doctor.

BUNICUL

Mai bine mi-ați spune ce s'a 'ntâmplat!

UNCHIUL

Dar n'avem ce să-ți spunem!

BUNICUL

Atunci, nu știu ce să mai cred!

UNCHIUL

Îți repet că nu s'a 'ntâmplat nimic!

BUNICUL

Aș vrea să-mi văd copila!

TATĂL

Dar știi bine că e peste putință; nu trebuie s'o deșteptăm degeaba.

UNCHIUL

Ai s'o vezi mâine.

BUNICUL

Nu se aude nici un sgomot în odaea ei.

UNCHIUL

Aș fi neliniștit dacă aș auzi sgomot.

BUNICUL

E mult de când nu mi-am văzut copila!... i-am strâns mâinile aseară și n'o vedeam! Nu mai știu ce e cu ea... Nu mai știu cum se simte... Nu-i mai cunosc chipul... Trebuie să se fi schimbat mult în ultimele săptămâni! I-am simțit oasele obrazului când o mângâiam... Intre ea și mine nu-i decât întunecul, și voi toți! Nu mai pot să trăiesc astfel... asta nu mai e viață! Sunteți aici, cu toții, lângă mine, și ochii voștri mă privesc cercetători, iar ai mei sunt stinși și nici unuia dintre voi nu-i e milă de mine!... Nu știu ce am... niciodată nu spunem ceea-ce ar trebui să spunem... și când te gândești, totul e îngrozitor... Dar de ce nu mai vorbiți?

UNCHIUL

Ce vrei să mai spunem, dacă nu vrei să ne crezi?

BUNICUL

Vă e frică să nu vă dați de gol!

TATĂL

Dar vino-ți în fire, odată!

BUNICUL

De mult mi se ascunde ceva!... S'a întâmplat ceva în casa asta... Dar acum încep să înțeleg... Sunt săptămâni de zile de când cu toții mă'nșelați! — Credeți oare că niciodată n'am să aflu adevărul? — Vă dați sama că sunt clipe când văd mai bine decât voi?... Ce credeți că nu v'aud cum de zile întregi șoptiți într'una ca și când ați fi în casa unui spânzurat? — Nu 'ndrăznesc să spun ce știu astăseară... Dar am să aflu adevărul!... Am să aștept să mi-l spuneți voi, cu toate că-l știu de mult și fără ajutorul vostru! — Și, acum, simt că sunteți mai galbeni ca moartea.

CELE TREI FIICE

Bunicule! bunicule! ce-ai astăseară, bunicule?

BUNICUL

Nu vorbesc de voi, fetelor, nu, nu vorbesc de voi... Sunt sigur că mi-ați spune adevărul, dacă dâșii n'ar fi lângă voi!... Și de altfel sunt sigur că vă'nșeală și pe voi... O să vedeți fetelor, o să vedeți!... Ce credeți că nu v'aud cum suspinați câte și trele?

TATĂL

Oare, într'adevăr, nevastă-mea e în pericol?

BUNICUL

Nu mai stăruiești să mă 'nșelați; acum e prea târziu, și știi mai bine decât voi ce s'a întâmplat!...

UNCHIUL

Dar bine, noi nu suntem orbi!

TATĂL

Vrei să intri în odăea fetei tale? E o neînțelegere și o greșeală care trebuie să înceteze.
— Vrei să intri?

BUNICUL (de-odată nehotărât)

Nu; nu, nu acuma... încă nu...

UNCHIUL

Cred că vezi și d-ta că nu ești cuminte.

BUNICUL

Niciodată nu poți ști tot ce un om n'a putut să spue în viața lui!... — Cine e acela care face acest sgomot.

FIICA CEA MAI MARE

E lampa, bunicule, care pâlpe.

BUNICUL

Mi se pare că e foarte neliniștită... foarte neliniștită...

FIICA

Vântul rece de-afară o face să tremure...

UNCHIUL

Nu bate vântul, iar ferestrele sunt închise.

FIICA

Cred că are să se stingă.

TATĂL

Nu mai are ulei.

FIICA

Se stinge deabinelea.

TATĂL

Nu putem să rămânem așa pe 'ntunerec.

UNCHIUL

De ce nu? — Sunt obișnuit.

TATĂL

E lumină în odaea nevestei mele.

UNCHIUL

O s'o aprindem îndată ce o veni doctorul.

TATĂL

De altfel se poate vedea destul de bine,
căci vine lumina de-afară.

BUNICUL

Ce, afară-i lumină?

TATĂL

Da, e mai lumină decât aici.

UNCHIUL

Mie îmi place foarte mult să stau de vorbă pe 'ntunerec.

TATĂL

Și mie. (Tăcere).

BUNICUL

Mi se pare că ceasornicul face prea mare sgomot!...

FIICA CEA MAI MARE

Pentru că nu mai vorbim, bunicule.

BUNICUL

Dar pentru ce nu mai vorbiți nici unul?

UNCHIUL

Despre ce vrei să vorbim? — Astăseară nu ești cuminte.

BUNICUL

Oare în odaie e 'ntunerec besnă?

UNCHIUL

Nu-i tocmai lumină. (Tăcere).

BUNICUL

Nu mă simt bine, Ursula; deschide puțin fereastra.

TATĂL

Da, copila mea, deschide puțin fereastra; am început să am și eu nevoie de aer. (Fiica deschide fereastra).

UNCHIUL

Sunt sigur c'am stat prea mult timp cu ferestrele închise.

BUNICUL

Fereastra e deschisă?

FIICA

Da, bunicule, e deschisă de tot.

BUNICUL

Par'că n'ar fi deschisă, căci de-afară nu se aude nici un sgomot.

FIICA

Nu, bunicule, afară nu-i nici cel mai mic sgomot.

TATĂL

E o tăcere de ghiață.

FIICA

Ai putea auzi un înger umblând.

UNCHIUL

Iată pentru ce nu-mi place să trăesc la țară.

BUNICUL

Aș vrea s'aud puțin sgomot. Ursula, câte ceasuri sunt?

FIICA

E aproape miezul nopții, bunicule. (În clipa asta unchiul începe să se plimbe dela un capăt la altul prin odaie).

BUNICUL

Cine umblă de colo până colo, în jurul nostru?

UNCHIUL

Eu, eu, nu-ți fie frică. Simt nevoia să mă mișc puțin. (Tăcere). — Dar am să mă opresc îndată, căci e prea întunerec. (Tăcere).

BUNICUL

Aș vrea să fiu aiurea!

FIICA

Bunicule, unde ai vrea să te duci?

BUNICUL

Nu știu unde, — în altă odaie, oriunde! oriunde!

TATĂL

Unde să mergem?

UNCHIUL

E prea târziu ca să mergem în altă parte.
(Tăcere. Cu toții stau nemișcați în jurul mesei).

BUNICUL

Ursula, ce aud?

FIICA

Nimic, bunicule, cad frunzele; — da, cad frunzele pe terasă.

BUNICUL

Ursula, du-te și 'nchide fereastra.

FIICA

Indată, bunicule. (Inchide fereastra, se întoarce și se așează pe scaun).

BUNICUL

Mi-e frig. (Tăcere. Cele trei surori se îmbrățișează). Ce aud acum?

TATĂL

Copilele s'au îmbrățișat.

UNCHIUL

Mi se pare că astăseară dânsule sunt foarte palide. (Tăcere).

BUNICUL

Ce aud iarăși?

FIICA

Nimic, bunicule, mi-am încrucișat brațele.
(Tăcere).

BUNICUL

Dar acum?...

FIICA

Nu știu, bunicule, poate surorile mele au început să tremure!...

BUNICUL

Și mie mi-e frică, fetelor. (În clipa asta o rază de lumină străbate printr'un colț al vitraiului și aruncă în odae, ici și colo, câteva licăriri stranii. Ceasornicul bate miezul nopții și, la cea din urmă bătaie, li se pare, unora din ei, că aud un sgomot foarte ușor ca și cum cineva s'ar scula în grabă).

BUNICUL (tremurând, cuprins de o spaimă neobișnuită)

Cine s'a sculat?

UNCHIUL

Nu s'a sculat nimeni!

TATĂL

Eu nu m'am sculat!

CELE TREI FIICE

Nici eu! — Nici eu! — Nici eu!

BUNICUL

S'a sculat cineva dela masă!

UNCHIUL

Lumina!... (In clipa asta se aude de-odată un vaet de groază, la dreapta, în camera copilului; și acest vaet continuă din ce în ce mai grozav, până la sfârșitul scenei).

TATĂL

Auziți! copilul!

UNCHIUL

N'a plâns niciodată!

TATĂL

Hai să vedem!

UNCHIUL

Lumina! lumina! (In clipa asta se aude alergând cu pași repezi și surzi în camera din stânga. — In urmă, o tăcere de moarte. — Ascultă cu toții împietriți de groază, până ce ușa acestei camere se deschide încet, lumina din camera vecină năvălește înăuntru, și *Sora de Caritate* apare în prag, în negru, înclinându-se și făcând semnul crucii, ca să vestească moartea bolnavei. Toți au înțeles și, după o clipă de nehotărâre și spaimă, se îndreaptă încet spre odăea mortuară, în timp ce Unchiul, lângă ușe, se dă la o parte cu grije ca să poată intra cele trei fiice. Orbul, rămas singur, se ridică și se frământă, pipăind, în jurul mesei, prin întunerec).

BUNICUL

Unde vă duceți? — Unde vă duceți? —
M'au lăsat singur, singur!

CORTINA

O R B I I
DRAMĂ INTR'UN ACT
REPREZENTATĂ PE SCENA TEATRULUI D'ART
1891, DECEMVRIE 7.

Lui
POMPILIU PĂLTĂNEA
A. T. S.

P E R S O A N E L E

PREOTUL

TREI ORBI DIN NAȘTERE

CEL MAI BĂTRÂN ORB

AL CINCILEA ORB

AL ȘASELEA ORB

TREI BĂTRÂNE OARBE RUGÂNDU-SE

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

O TÂNĂRĂ OARBĂ

O OARBĂ NEBUNĂ

O seculară pădure din țările nordului, cu înfățișarea eternă sub un cer cu totul înstelat. — La mijloc și în fund, în întunerecul nopții, stă un preot foarte bătrân învăluit într'o largă manta neagră. Bustul și capul, puțin aplecate pe spate și împietrite ca de moarte, se sprijină de trunchiul unui stejar uriaș și scorburos. Pe chipu-i de o paloare neschimbată, ca de ceară, buzele se întredeschid vinete. Ochii muți și încrămeniți nu mai privesc în fund, departe, în eternitate și par însângerați sub povara unui nesfârșit șir de dureri străvechi și de lacrimi. Părul, de o albeață impunătoare, îi cade în șuvițe aspre și rare, pe chipu-i mai luminos și mai obosit decât tot ce-l înconjoară în tăcerea cucernică a posomorâtei păduri. Mănile slăbănogite sunt strâns lipite de coapse. — La dreapta șase bătrâni orbi stau pe bolovani, pe bușteni și pe maldăre de frunze. — La stânga, în fața bătrânilor și despărțite de ei printr'un copac desrădăcinat și prin sfărâmaturi de stânci, stau șase femei de asemenea oarbe. Trei dintre ele se roagă și se bocesc neîntrerupt cu o voce surdă. O alta e foarte bătrână. A cincea, într'o atitudine de demență mută, ține, pe genunchi, un copilăș adormit. A șasea e de o tinerețe strălucitoare și păru-i bogat o cuprinde toată. Ele poartă, ca și bătrânii, vestminte largi, întunecate și uniforme. Cea mai mare parte așteaptă, cu coatele pe genunchi și cu fața în palme; toți par că au pierdut obișnuința gestului zadarnic și nici unul nu-și mai întoarce capul la vuetele înăbușite și neliniștite ale Insulei. Mari arbori funerari, tise, sălcii plângătoare, chiparoși, îi acoper cu umbrele lor credincioase. Un tufiș cu lungi asfodele bolnăvicioase înflorește, în noapte, în apropierea preotului. E foarte întunec, cu toată lumina lunii care, ici și colo, se silește să împrășteie o clipă întunerecul frunzișului.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu s'a mai întors?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

M'ai deșteptat!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Și eu dormiam.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu s'a mai întors?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

N'aud pe nimeni venind.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E timpul să ne întoarcem la asil.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ar trebui să știm unde ne aflăm.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

S'a lăsat frig dela plecarea lui.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Știe cineva dintre noi unde ne aflăm?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Am umblat foarte mult; trebuie să fim
foarte departe de asil.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ah! femeile stau în fața noastră?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Da, stăm în fața voastră.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Așteptați, am să viu lângă voi. (Se ridică și pipăe).

— Unde sunteți? — Vorbiți! ca s'aud unde sunteți!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Aici; stăm pe niște bolovani.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE (înaintează și se izbește de trunchiul unui copac și de sfărâmături de stânci).

Ceva ne desparte...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

E mai bine să stăm la locul nostru!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Unde sunteți? — Vreți să veniți lângă noi?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Nu îndrăsnim să ne ridicăm!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

De ce ne-a despărțit?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Par'că aud pe cineva rugându-se în preajma femeilor.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Da; sunt cele trei bătrâne care se roagă.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu e vreme de rugăciuni acum!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

O să vă rugați îndată, în dormitor! (Cele trei bătrâne își urmează rugăciunile).

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Aș vreau să știu lângă cine stau.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi se pare că sunt lângă tine. (Pipăe împrejurul lor).

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu ne putem atinge!

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cu toate acestea nu suntem așa departe unul de altul. (Pipăe împrejurul lui și izbește cu bățul pe al cincilea orb, care geme surd). Acela care n'aude e lângă noi.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

N'aud pe toată lumea; eram șase adineaori.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Incep să-mi dau sama. Să 'ntrebăm și pe femei; trebuie să știm ce se petrece. Aud mereu rugându-se cele trei bătrâne; oare sunt împreună?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ele stau lângă mine, pe-o stâncă.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu stau pe un maldăr de frunze uscate!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Dar frumoasa oarbă, unde e?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

E lângă cele care se roagă.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Unde e nebuna și copilul ei?

TÂNĂRA OARBĂ

Doarme; nu-l deșteptați!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Oh! Ce departe ești de noi! Te credeam în fața mea!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Știm, aproape, tot ce trebuie să știm; să stăm puțin de vorbă, așteptând până s'o întoarce preotul.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ne-a spus să-l așteptăm liniștite.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu suntem într'o biserică.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Voi nu știți unde ne aflăm.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi-e frică când nu vorbesc.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu știți unde s'a dus preotul?

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi se pare că ne-a părăsit pentru multă vreme.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

A îmbătrânit prea tare. Mi se pare că i-au slăbit vederile de câțva timp. Nu vrea s'o mărturisească, de teamă să nu-i ia altcineva locul printre noi; bănuiesc că aproape nu mai vede deloc. Ne-ar trebui o altă călăuză; nu ne mai ascultă, și apoi suntem prea mulți. Nu-i decât el și cele trei călugărițe care văd; și toți sunt mai bătrâni ca noi! — Sunt sigur că ne-a rătăcit și că acum caută drumul. Unde s'o fi dus? — N'are nici un drept să ne lase aici....

CEL MAI BĂTRÂN ORB

S'a dus departe de tot; cred că femeilor le-a spus adevărul.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu mai vorbește decât cu femeile? — Oare noi nu mai trăim? — La urma urmei va trebui să ne plângem!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Cui o să vă plângeți?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu știi încă; o să vedem; o să vedem. — Dar unde s'o fi dus? Femeile să-mi răspundă!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Obosise de atâta umblet. Cred că s'a așezat o clipă în mijlocul nostru. E foarte trist și foarte slab de câteva zile. I-e teamă de când a murit doctorul. E singur. Aproape nu mai vorbește. Nu știi ce s'a întâmplat. Voia neapărat să iasă astăzi. Spunea că vrea să mai vadă odată Insula, în razele soarelui, până nu vine iarna. Se pare că iarna o să fie foarte lungă și foarte friguroasă și că ghețurile au și început să vie dela nord. Era foarte neliniștit; se zice că marile furtuni de-acum câteva zile au umflat apele și toate digurile s'au sdruncinat. Mai spunea că marea îl înspăimântă; se pare că ea se frământă mereu și că malurile râpoase ale Insulei nu mai sunt destul de înalte. Voia să vadă; dar nu ne-a spus ce a

văzut. — Acuma, cred că s'a dus să caute pâne și apă pentru nebună. A spus că trebuie să se ducă foarte departe... Trebuie să așteptăm.

TÂNĂRA OARBĂ

Mi-a strâns mânila la plecare; și mânila îi tremurau ca și când i-ar fi fost teamă.

Pe urmă, m'a sărutat...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Oh! Oh!

TÂNĂRA OARBĂ

L-am întrebat ce s'a întâmplat. Mi-a spus că nu știe, și mi-a mai spus că împărăția bătrânilor o să se sfârșească, poate...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ce voia să spună cu aceasta?

TÂNĂRA OARBĂ

Nu l-am înțeles. Mi-a spus că se duce spre far.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

E vre-un far?

TÂNĂRA OARBĂ

Da, în nordul Insulei. Cred că nu ne-am prea depărtat. Dânsul spunea că-i vede lu-

mina, printre frunze. Niciodată nu mi-a părut mai trist ca astăzi, și cred că de câteva zile plângea. Nu știu de ce plângeam și eu fără să-l văd. Nu l-am auzit când a plecat. Nu l-am mai întrebat. Simțiam că surâdea îngândurat; simțiam că închidea ochii și că voia să tacă...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu ne-a spus nimic despre toate acestea!

TÂNĂRA OARBĂ

Voi nu-l ascultați când vorbește!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Voi murmurăți cu toții când vorbește!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ne-a spus numai «Noapte bună» la plecare.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Trebue să fie târziu de tot.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

El a spus de două sau de trei ori «Noapte bună» la plecare, ca și când se ducea să se culce. Simțiam că se uită la mine zicându-mi «Noapte bună, noapte bună!» — Glasul se schimbă când te uiți țintă la cineva.

AL CINCILEA ORB

Fie-vă milă de cei care nu văd!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cine-i acela care vorbește așa, de prisos?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Cred că-i acela care n'aude.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Tăceți! — nu e vreme acum de cerșit!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Unde s'a dus să caute pâne și apă?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

S'a dus spre mare.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

La vârsta lui nu se duce cineva așa, la mare!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Suntem aproape de mare?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Da; tăceți o clipă; o s'o auziți. (Murmurul mării învecinate și foarte liniștite lovind în maluri).

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu aud decât pe cele trei bătrâne care se roagă.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ascultați bine, o s'o auziți printre rugile lor....

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Da; aud ceva ce nu-i departe de noi.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Era adormită; ai zice că s'a deșteptat.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

A făcut rău că ne-a adus aici; nu-mi place s'aud sgomotul acesta.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Știți bine că Insula nu e așa de mare și că se aude cum ieși dintre zidurile asilului.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Niciodată n'am ascultat marea.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi se pare că astăzi ea e lângă noi; nu-mi place s'o aud de-aproape.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nici mie; de altmintrelea, noi nu cerem să ieșim din asil.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Niciodată n'am venit până aici; nu era nevoie să ne ducă așa departe.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Era așa de frumos azi de dimineață; a voit să ne facă să sorbim cele din urmă zile cu soare, înainte de a ne închide toată iarna în asil.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Dar mie îmi place mai bine să stau în asil!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

El îmi zicea că ar trebui să cunoaștem puțin mica Insulă în care ne aflăm. El însuși, nicio dată n'a străbătut-o întreagă; se află un munte pe care nimeni nu s'a urcat, văi unde nimănui nu-i place să se coboare și peșteri în care nimeni n'a pătruns până acum. În sfârșit mai spunea că n'ar trebui să așteptăm totdeauna soarele sub bolțile dormitorului; voia să ne ducă până la țărmul mării. El s'a dus acolo singur.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Are dreptate; trebuie să ne gândim să trăim.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Dar nu-i nimic de văzut afară!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

În clipa asta noi stăm la soare?

AL ȘASELEA ORB

Nu cred; mi se pare că e foarte târziu.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ce oră e?

CEILALȚI ORBI

Nu știu. — Nimeni nu știe.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

E încă lumină? (Celui de al șaselea orb). — Unde ești? — Ascultă; d-ta care vezi puțin, ascultă!

AL ȘASELEA ORB

Cred că-i întunerec de tot; când e soare, văd o linie albastră sub pleoape; am văzut una, e mult de-atunci; dar acum nu mai zăresc nimic.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu știu că e târziu când mi-e foame, și mi-e foame.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Dar uită-te la cer; ai să vezi poate ceva!
(Toți ridică capul spre cer, afară de cei trei orbi din naștere, care se uită mereu în pământ).

AL ȘASELEA ORB

Nu știu da că suntem sub bolta cerului.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Glasul răsună ca și când am fi într'o peșteră.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu cred mai curând că răsună așa pentru că-i seară.

TÂNĂRA OARBĂ

Mi se pare că lumina lunii îmi atinge mâinile.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Cred că pe cer sunt stele; le aud.

TÂNĂRA OARBĂ

Și eu.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

N'aud nici un sgomot.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

N'aud decât răsuflarea noastră!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu cred că femeile au dreptate.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu n'am auzit niciodată stelele.

CEILALȚI DOI ORBI DIN NAȘTERE

Nici noi. (Un sbor de pasări de noapte se lasă pe neașteptate în frunziș).

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ascultați! ascultați! — Ce plutește deasupra noastră? — Auziți?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

A fâlfâit ceva între cer și noi!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu știu ce să fie acest sgomot. — Aș vrea să mă întorc la asil!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ar trebui să știm unde ne aflăm!

AL ȘASELEA ORB

Am încercat să mă ridic; nu sunt decât spini în jurul meu; nu mai îndrăznesc să întind mâinile.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Ar trebui să știm unde ne aflăm!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nu putem ști!

AL ȘASELEA ORB

Trebue să fim foarte departe de casă; nu mai deslușesc nici un sgomot.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

De multă vreme simt mirosul frunzelor
moarte!

AL ȘASELEA ORB

A văzut vre-unul din noi altădată Insula și
poate să ne spună unde ne aflăm?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eram orbi cu toții când am sosit aici.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

N'am văzut niciodată.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Să nu ne turburăm zadarnic; o să se 'n-
toarcă în curând; să-l mai așteptăm; dar pe
viitor n'o să mai ieșim cu dânsul.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nu putem ieși singuri.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

N'o să mai ieșim, nu țiu atât de mult să ies.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu ne era gândul să ieșim, nimeni n'a
cerut-o.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Era zi de sărbătoare în Insulă; noi tot-
deauna ieșim la sărbătorile mari.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

A venit să mă bată pe umăr pe când dormiam, spunându-mi: Scoală-te, scoală-te, a sosit timpul, soarele e sus! — Oare e adevărat? Nu mi-am putut da sama. Niciodată n'am văzut soarele.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu l-am văzut când eram tânăr de tot.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Și eu; sunt ani de atunci; eram copilă; dar aproape nu-mi mai amintesc.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

De ce dânsul vrea să ieșim de câte ori se arată soarele? Cine din noi își dă seama dacă e soare? Nu știu niciodată dacă mă plimb la amiază sau la miezul nopții.

AL ȘASELEA ORB

Mie îmi place mai mult să ies la prânz; bănuiesc că lumina e atunci mai puternică și mă lupt să-mi deschid ochii.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Mie 'mi place să rămân în sala de mâncare, lângă soba plină cu cărbuni; azi dimineață focul ardea așa de bine...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

El putea să ne ducă la soare, în curte; acolo ești la adăpostul zidurilor; nu poți ieși, n'ai să te temi de nimic când poarta e închisă; — o închid totdeauna. — De ce mi-atingi cotul stâng?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu te-am atins; nu pot să te ating.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Îți spun că cineva mi-a atins cotul!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu-i dintre noi.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Doamne, Doamne! spune-ne unde ne aflăm!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu putem s'așteptăm veșnic! (Un ceasornic, departe bate douăsprezece lovituri foarte încete).

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Oh! Ce departe suntem de asil!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

E miezul nopții!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

E-amiază! — Cine-o poate ști? — Vorbiți!...

AL ȘASELEA ORB

Nu știu; dar cred că stăm la umbră.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu mă mai recunosc; am dormit prea mult!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi-e foame!

CEILALȚI ORBI

Ni-e foame și sete!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

E mult de când suntem aici?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Mi se pare că sunt aici de veacuri!

AL ȘASELEA ORB

Incep să înțeleg unde ne aflăm...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Ar trebui să mergem încotro a bătut miezul nopții... (Toate pasărilor de noapte tresar de-odată în întunec).

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Auziți? — Auziți?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu suntem singuri aici!...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E multă vreme de când bănuiesc ceva:
cineva ne ascultă. — Dânsul s'a întors?

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu știu ce e; e mai presus de puterile
noastre.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ceilalți n'au auzit nimica? — Tăceți mereu.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Ascultăm înainte!

TÂNĂRA OARBĂ

Aud fâlfâind aripi în jurul meu!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Doamne, Doamne! spune-ne unde ne
aflăm!

AL ȘASELEA ORB

Incep să-mi dau sama unde suntem. Asilul
e de cealaltă parte a râului; am trecut podul

cel vechi. El ne-a dus în nordul Insulei. Nu suntem departe de râu și poate l-am auzi dacă am asculta o clipă... Va trebui să mergem până la țărmlul apei, dacă nu s'o întoarce... Pe râu trec, zi și noapte, mari corăbii și marinarii ne vor zări rătăcind pe țărml. Se poate să fim în pădurea care înconjoară farul; dar nu cunosc ieșirea... Vrea cineva să mă însoțească?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Să stăm pe loc! — S'așteptăm, s'așteptăm; — nu cunoaștem cursul râului și sunt mlașteni împrejurul asilului; s'așteptăm, s'așteptăm... O să se 'ntoarcă; trebuie să se 'ntoarcă!

AL ȘASELEA ORB

Știe cineva drumul pe care am venit? Dânsul ne-a dat deslușiri pe când veniam.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

N'am luat sama la cuvintele lui.

AL ȘASELEA ORB

L-a ascultat cineva cu luare aminte?

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Pe viitor trebuie ascultat.

AL ȘASELEA ORB

E cineva dintre noi născut în Insulă?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Știi bine că venim de aiurea.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu viu de dincolo de mare.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Am crezut c'o să mor pe când o treceam.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Și eu; — am venit împreună.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Suntem tustrei din aceeaș parohie.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Se zice că o poți vedea de-aici când e senin,
— spre miazănoapte. — N'are clopotniță.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Am tras la mal din întâmplare.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu vin din altă parte.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

De unde vii?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Nu mai am curajul să mă gândesc.. Par'că nici nu-mi aduc aminte când e să vă spun de unde am venit... E prea mult de-atunci..... Acolo era mai frig ca aici...

TÂNĂRA OARBĂ

Eu, vin de foarte departe...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

De unde vii?

TÂNĂRA OARBĂ

N'aș putea să vă spun. Cum să vă fac să înțelegeți? — E prea departe de aici; peste mări. Vin dintr'o țară mare... N'aș putea să vă lămuresc decât prin semne; dar noi nu mai vedem... Am rătăcit prea multă vreme... Dar am văzut soarele și apa și focul; am văzut munți, chipuri și flori ciudate... Așa ceva nu se vede în această Insulă; prea e întunec și prea e frig... N'am mai simțit parfumul acelor flori de când nu mai văd... Dar mi-am văzut părinții și surorile... Eram prea tânără atunci ca să-mi dau sama unde eram... Mă jucam încă pe marginea mării... Dar cum mi-aduc aminte de toate acestea!... Intr'o zi, priviam zăpada din vârful unui munte... Incepeam să întrezăresc pe cei care vor fi nefericiți...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ce vrei să zici?

TÂNĂRA OARBĂ

Și acum îi deosebesc după glasul lor câteodată... Am amintiri care sunt mai limpezi atunci când nu mă mai gândesc la ele...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu, n'am amintiri... (Un sbor de pasări călătoare trece țipând pe deasupra frunzișului).

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Iar fâlfâe ceva pe cer!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

De ce ai venit aici?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Pe cine întrebi?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Pe tânăra noastră soră.

TÂNĂRA OARBĂ

Mi s'a spus că dânsul ar putea să mă vindece. Mi-a spus că într'o zi o să văd; atunci voi putea părăsi Insula...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Am vrea cu toții să părăsim Insula!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

O să rămânem totdeauna aici!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E prea bătrân; n'o să aibă vreme să ne vindece!

TÂNĂRA OARBĂ

Pleoapele-mi sunt închise, dar simt că ochii-mi trăesc....

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ale mele sunt deschise.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Eu dorm cu ochii deschiși.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Să nu mai vorbim de ochii noștri!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu sunteți de mult aici?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Am auzit într'o seară, dinspre partea femeilor, o voce pe care n'o cunoșteam; și-am înțeles după voce că erai foarte tânără... Aș fi voit să te văd, să te aud...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu n'am băgat de samă.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

De așa ceva el nu ne-a vorbit niciodată!

AL ȘASELEA ORB

Se zice că ești frumoasă ca o femeie care vine din depărtare.

TÂNĂRA OARBĂ

Nu m'am văzut niciodată.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Noi nu ne-am văzut niciodată unii pe alții. Ne întrebăm și ne răspundem; trăim împreună, suntem totdeauna nedespărțiți, dar nu știm ce suntem!... Zadarnic ne-atingem cu amândouă mâinile; ochii știu mai mult ca mâinile...

AL ȘASELEA ORB

Eu văd câteodată umbrele voastre când stați la soare.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Noi n'am văzut niciodată casa în care trăim; zadarnic am pipăit zidurile și ferestrele; nu știm unde trăim!...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Se zice că e un vechiu castel foarte întunecos și foarte dărăpănat, în care nu vezi nici-

odată lumină, afară numai de turnul unde e
odaia preotului.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu le trebuie lumină acelor care nu văd.

AL ȘASELEA ORB

Când păzesc turma, în împrejurimile asi-
lului, oile se întorc acasă singure, zărind,
spre seară, lumina din turn... — Ele nu m'au
rătăcit niciodată.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Iată sunt ani și ani de când suntem îm-
preună, și niciodată nu ne-am văzut unii pe
alții! Ai spune că suntem veșnic singuri!...
Trebuie să vezi ca să iubești...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu visez câteodată că văd...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu, nu văd decât atunci când visez...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu nu visez, de obicei, decât la miezul
noptii. (O vijelie sgudue pădurea, și frunzele cad în grămezi
întunecate).

AL CINCILEA ORB

Cine mi-a atins mânilor?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cade ceva în jurul nostru!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Cade de sus; nu știu ce să fie...

AL CINCILEA ORB

Cine mi-a atins mânilor? — Adormisem;
lăsați-mă să dorm!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nimeni nu ți-a atins mânilor.

AL CINCILEA ORB

Cine mi-a prins mânilor? Răspundeți tare,
nu prea aud bine...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nici chiar noi nu știm.

ĂL CINCILEA ORB

A venit cineva să ne înștiințeze?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

E zadarnic să răspundem; n'aude nimic.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Fără îndoială că surzii sunt foarte nefericiți!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Am obosit stând pe loc!

AL ŞASELEA ORB

M'am săturat să mai stau aici!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi se pare că suntem foarte departe unii de alții... Să încercăm să ne-apropiem puțin; — a început să se lase frig...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu îndrăznesc să mă ridic; e mai bine să rămânem la locul nostru.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nu ne putem da sama ce se petrece între noi...

AL ŞASELEA ORB

Mi se pare că-mi sunt însângerate mâinile; am voit să mă scol.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Aud că vă-aplecați spre mine. (Oarba nebună își freacă cu putere ochii gemând și întorcându-se cu stăruință spre preotul nemișcat).

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Iar aud sgomot...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Cred că-i sărmana noastră soră ce-și freacă
ochii.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu face niciodată altceva; o aud în fiecare
noapte.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E nebună; niciodată nu spune nimic.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

De când are copilul nu mai vorbește de
loc... Pare veșnic speriată...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Vouă nu vi-e frică stând aici?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cui să-i fie frică?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Vouă, tuturor!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Da, da, ni-e frică!

TÂNĂRA OARBĂ

De mult ni-e frică!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

De ce întrebă dacă ni-e frică?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nu știu de ce întreb!... Mi se pare că cineva dintre noi a început de-odată să plângă!..

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu trebuie să ne fie frică; eu cred că e nebuna...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Mai e încă ceva... Sunt încredințat că mai e încă ceva... Nu e acesta singurul lucru de care mi-e teamă...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Plânge totdeauna când e să-și alăpteze copilul.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Numai ea plânge așa!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Se zice că ea tot mai vede din când în când.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ceilalți nu se aud plângând...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Trebuie să vezi ca să plângi...

TÂNĂRA OARBĂ

Simt parfum de flori plutind în jurul nostru...

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu nu simt decât mirosul de țărână!

TÂNĂRA OARBĂ

Sunt flori, sunt flori în jurul nostru!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu simt decât mirosul de țărână!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Mie, adierea mi-a adus parfum de flori...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Eu nu simt decât mirosul de țărână!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu cred că ele au dreptate.

AL ȘASELEA ORB

Unde sunt?! — Le voi culege.

TÂNĂRA OARBĂ

La dreapta ta, scoală-te. (Al șaselea orb se ridică încet și înainteză pe dibuite, izbindu-se de tufișuri și de copaci, spre niște asfodele pe care, răsturnându-le, le strivește sub pași).

TÂNĂRA OARBĂ

Aud cum strivești tulpinele fragede! Oprește-te! oprește-te!

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu te 'ngriji de flori, dar gândește-te mai bine la întoarcere!

AL ȘASELEA ORB

Nu mai îndrăznesc să mă întorc pe unde am venit!

TÂNĂRA OARBĂ

Nu trebuie să te întorci! — Așteaptă. — (Ea se ridică). — Oh! ce rece-i pământul! O să înghețe. — (Ea înaintează fără șovăire către straniile și pâlilele asfodelle, dar e oprită în loc de copacul răsturnat și de sfărâmurile de stâncă, în apropierea florilor). **Aici sunt florile!** — Nu pot să le-ajung; sunt lângă tine.

AL ȘASELEA ORB

Mi se pare că le culeg. (El culege, pe pi-păite, florile ce-au rămas, și i le oferă; pasărele de noapte își iau sborul).

TÂNĂRA OARBĂ

Mi se pare c'am mai văzut florile acestea... Le-am uitat numele... Ce bolnave sunt și ce moi le sunt tulpinele! Aproape că nici nu le mai recunosc... Cred că-i floarea morților... (Își prinde asfodelle în păr).

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Aud sgomotul părului tău.

TÂNĂRA OARBĂ

Sunt florile.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

N'o să te mai vedem...

TÂNĂRA OARBĂ

Nici eu n'o să mă mai văd... Mi-e frig. (In clipa aceasta, vântul se stârnește în pădure, marea mugește izbindu-se deodată cu putere de malurile stâncoase din apropiere).

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Tună!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Eu cred că se stârnește furtuna.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu cred că-i marea.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Marea? — Să fie marea? — Dar ea e la doi pași de noi! — Ea e lângă noi! — O aud împrejurul meu! — Trebuie să fie altceva!

TÂNĂRA OARBĂ

Aud sgomotul valurilor la picioarele mele.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu cred că e vântul care trece prin frunzele moarte.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu cred că femeile au dreptate.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

O să-și reverse apele până aici!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Dincotro bate vântul?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Dinspre mare.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Bate totdeauna dinspre mare; ea ne înconjoară din toate părțile. Nu poate să bată din altă parte...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Să nu ne mai gândim la mare!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Dar trebuie să ne gândim la ea pentru că o să-și reverse apele!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Dar nu știți dacă e ea...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ii simt valurile ca și cum mi-aș muia mâ-
nile în ea! Nu putem rămânea aici, căci poate
sunt lângă noi!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Unde vreți să mergeți?

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Oriunde! oriunde! Nu mai vreau s'aud
vuetul acestor ape! Să plecăm! Să plecăm!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Mi se pare că iar aud ceva. — Ascultați!
(Se aude un sgomot de pași grăbiți și depărtați, în frunzele
moarte).

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Se apropie cineva!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Vine! Vine! Se'ntoarce!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Se'ntoarce, pășind ca un copilaș!...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Să nu-l muștrăm astăzi!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu cred că nu-s pași de om! (Un câne mare
intră în pădure și trece pe dinaintea orbilor. — Tăcere).

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cine e acolo? — Cine ești? — Ai milă de noi, așteptăm de-atâta vreme!... (Cânele se oprește și vine de-și așează labele pe genunchii orbului). Ah! ah! ce-ați pus pe genunchii mei? Ce-i asta? E un animal? — Mi se pare că-i un câne! Oh! oh! e cânele! e cânele asilului! Vino aici! vino aici!

CEILALȚI ORBI

Vino aici! vino aici!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Vine să ne scape! S'a ținut după urmele noastre până aici. Imi linge mânila ca și cum m'ar regăsi după veacuri!

CEILALȚI ORBI

Vino aici! vino aici!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Să mai fie cineva după el?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu, nu, e singur. — Nu aud pe nimeni venind. — Nu ne mai trebuie altă călăuză, nu-i alta mai bună. O să ne ducă pretutindeni unde-o să vrem să mergem; o să ne-asculte...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu nu 'ndrăznesc să-l urmez.

TÂNĂRA OARBĂ

Nici eu.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

De ce nu? El cunoaște drumul mai bine
decât noi.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Să n'ascultăm pe femei!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Par'că s'a schimbat vremea; respir în voie;
aerul e curat acum...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

E vântul mării care ne înfășoară.

AL ȘASELEA ORB

Mi se pare că începe să se lumineze; cred
că soarele răsare...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu cred c'o să se lase frig...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

O să ne regăsim drumul. Mă târăște după
el!... mă târăște. E nebun de bucurie! — Nu

pot să-l mai opresc!... Urmați-mă! urmați-mă! Ne întoarcem acasă!... (Se scoală, târit de cânele care-l duce spre preotul nemișcat, și se oprește în loc).

CEILALȚI ORBI

Unde ești? Unde ești? — Unde te duci?
— Bagă de samă!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Așteptați! așteptați! Nu mă urmați încă;
o să mă întorc... Se oprește. — Ce-o fi? —
Ah! ah! Am atins ceva foarte rece!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ce spui? Aproape nu îți se mai aude glasul.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Am atins!... Mi se pare că e obrazul cuiva!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Ce spui? — Aproape nu te mai înțelegem.
Ce ai? — Unde ești? — Ești așa departe de noi?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Oh! oh! oh! — Nu știu încă ce s'a 'ntâmplat... — E un mort în mijlocul nostru!

CEILALȚI ORBI

Un mort în mijlocul nostru? — Unde ești?
unde ești?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

E un mort printre noi, vă spun! Oh! oh! am atins obrazul unui mort! — Stați lângă un mort! Desigur că unul dintre noi a murit pe neașteptate! Da vorbiți, odată, ca să știu cine trăește! Unde sunteți? — Răspundeți! răspundeți cu toții! (Orbii răspund pe rând, afară de oarba nebună și de orbul surd; cele trei bătrâne și-au încetat rugăciunile).

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu mai deosebesc glasurile voastre!... Cu toți vorbiți la fel!... Toate tremură!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Sunt doi care n'au răspuns... Unde sunt?
(Atinge cu toiagul pe al cincilea orb).

AL CINCILEA ORB

Oh! oh! Adormisem; lăsați-mă să dorm!

AL ȘASELEA ORB

Nu-i dânsul. — E nebuna?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Nebuna stă lângă mine; trăește.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Eu cred... Eu cred că e preotul! — Stă în picioare! Veniți! veniți! veniți!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Atunci nu-i mort!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Unde-i?

AL ȘASELEA ORB

Haideți să vedem!... (Se ridică cu toții, afară de nebuna și de al cincilea orb, și înaintează, pe dibuite, către mort).

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Aicia-i? — El e?

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Da! da! îl recunosc!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Dumnezeule! Dumnezeule! Ce-o să ne facem?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Părinte! părinte! — Dumneata ești? părinte ce s'a întâmplat? — Ce ai? — Răspunde-ne! — Suntem cu toții în jurul dumitale...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Aduceți apă; poate că mai trăește...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Să încercăm... Poate are să fie în stare să ne ducă îndărăt la asil.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E de prisos; nu-i mai aud inima. — E rece.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

A murit fără să spună un cuvânt.

AL TREII EA ORB DIN NAȘTERE

Ar fi trebuit să ne vestească!...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Oh! Ce bătrân era!... E întâia oară când îi ating obrazul...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE (pipăind cadavrul)

E mai 'nalt decât noi!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Ochii-i sunt larg deschiși; a murit cu mâ-nile împreunate...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

A murit așa, de-odată...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu stă în picioare, stă pe-o piatră...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Doamne! Doamne! Nu știam toate acestea!... toate acestea!... Era bolnav de-

atâta vreme... Trebuie să fi suferit astăzi!...
Nu se plângea... Nu se plângea decât strân-
gându-ne mânilor... Nu poți înțelege tot-
deauna... Nu înțelegi niciodată!... Haideți să
ne rugăm lângă dânsul; îngenunchiați... (Fe-
meile îngenunchiază gemând).

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu îndrăznesc să îngenunchez...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu poți ști pe ce îngenunchezi...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Era bolnav?... Nu ne-a spus-o...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Am auzit că la plecare vorbea încet...
Imi pare că vorbea cu sora noastră cea tânără;
ce-a spus?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ea nu vrea să răspundă.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu mai vrei să ne răspunzi? Unde ești?—
Vorbește!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

L-ați făcut prea mult să sufere; i-ați grăbit
moartea... nu voițați să mergeți mai departe;
voițați să v'ășezați pe pietrele din drum și să

mâncăți acolo; ați murmurat toată ziua... Il
auziam suspinând... Iși perduse curajul...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Era bolnav? o știi?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Nu știam nimic... Niciodată nu l-am văzut.
Când oare au știut ceva bieții noștri ochi
morti?... Dânsul nu se plângea... Acum e
prea târziu... Am văzut murind trei... dar
niciodată astfel!... Acum e rândul nostru...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu l-am făcut eu să sufere. — Eu n'am
spus nimic...

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nici eu; l-am urmat fără să spunem un
cuvânt...

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

A murit ducându-se să caute apă pentru
nebuna...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ce o să ne facem? Unde-o să ne ducem?

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Unde e cânele?

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Aici! nu vrea să plece de lângă mort.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Luăți-l cu voi! Dați-l la o parte! dați-l la o parte!

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Nu vrea să părăsească mortul!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Noi nu putem să așteptăm lângă un mort!
Nu putem să murim aici în întunec!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Să rămânem împreună; să nu ne răslețim unii de alții; să ne ținem de mână; să ne așezăm cu toții pe piatra asta... Unde sunt ceilalți?... Veniți aici! veniți! veniți!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Unde ești?

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Aici; sunt aici. Suntem cu toții strânși la un loc? — Vino mai aproape de mine. — Unde-ți sunt mânilor? — E foarte frig.

TÂNĂRA OARBĂ

Oh, ce reci îți sunt mânilor!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Ce faci?

TÂNĂRA OARBĂ

Mi-am pus mâinile streășină la ochi; cre-
zând c'o să văd deodată într'acolo...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cine plânge așa?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

E nebuna care suspină.

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Ea nu știe ce s'a întâmplat?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Simt c'o să murim aici...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Poate o să vină cineva...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cred că maicele o să iasă din asil...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ele nu ies seara.

TÂNĂRA OARBĂ

Nu ies niciodată.

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Cred că camenii din farul cel mare o să ne
zărească...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Ei nu se coboară din turnul lor.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Poate o să ne vadă....

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ei privesc în totdeauna spre mare.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

E frig!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Ascultați cum cad frunzele moarte; mi se
pare că înghiață!...

TÂNĂRA OARBĂ

Oh! ce tare-i pământul!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Aud, la stânga mea, un sgomot pe care nu-l
înțeleg...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

E marea care geme izbindu-se de stânci.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Credeam că sunt femeile.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Aud sloiurile sfărâmându-se sub valuri...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cine clănțâne așa de frig? Ne face pe toți
să tremurăm pe piatră!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

Nu mai pot să-mi deschid palmele.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Aud iarăși un sgomot ce nu-l înțeleg...

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Cine dintre noi clănțâne așa de frig de face
să tremure piatra?!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Eu cred că-i o femeie.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu cred că-i nebuna care clănțâne așa tare.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Copilul ei nu se aude.

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Eu cred că sugă încă.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

El e singurul care poate să vadă unde ne
aflăm!

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

Aud cum bate vântul dinspre miazănoapte.

AL ȘASELEA ORB

Eu cred că nu mai sunt stele pe cer; o să
ningă.

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

Dacă unul din noi adoarme, trebuie deș-
teptat.

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Cu toate acestea mi-e somn! (O vijelie ri-
dică în vârtejuri frunzele moarte).

TÂNĂRA OARBĂ

Auzi cum sboară frunzele moarte? — Eu
cred că cineva se'ndreaptă spre noi!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

E vântul; ascultați!

AL TREILEA ORB DIN NAȘTERE

N'o să mai vină nimeni!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

O să se lase un frig grozav...

TÂNĂRA OARBĂ

Aud pe cineva umblând în depărtare.

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

N'aud decât frunzele moarte!

TÂNĂRA OARBĂ

Aud umblând foarte departe de noi!

AL DOILEA ORB DIN NAȘTERE

N'aud decât vântul de miazănoapte!

TÂNĂRA OARBĂ

Vă spun că cineva se 'ndreaptă spre noi!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Aud un sgomot de pași foarte înceți...

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Mi se pare că femeile au dreptate! (Incepe să ningă cu fulgi mari).

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Oh! oh! ce cade așa de rece pe mâinile mele?

AL ȘASELEA ORB

Ninge!

INTĂIUL ORB DIN NAȘTERE

Să ne strângem unii într'alții!

TÂNĂRA OARBĂ

Ascultați sgomotul pașilor!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Pentru Dumnezeu! tăceți o clipă!

TÂNĂRA OARBĂ

Se apropie! se apropie! ascultați! (În clipa asta copilul oarbei nebune începe de-odată să suspine în întunec).

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Copilul plânge?

TÂNĂRA OARBĂ

El vede! El vede! Desigur că vede ceva fiindcă plânge. (Dânsa ia copilul în brațe și înaintază în direcția de unde pare că vine sgomotul pașilor; celelalte femei o urmează cu neliniște și o înconjoară). Mă duc să-l întâmpin!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Ia sama!

TÂNĂRA OARBĂ

Oh! cum plânge! — Ce este? — Nu plânge. — N'ai teamă; n'ai de ce să te temi, noi suntem aici; suntem în jurul tău. — Ce vezi? — Nu te teme de nimic. — Nu mai plânge! Ce vezi? — Spune, ce vezi?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Sgomotul pașilor se apropie din nou; ia
ascultați! ia ascultați!

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Aud fâșiitul unei rochii printre frunzele
moarte.

AL ȘASELEA ORB

E o femeie?

CEL MAI BĂTRÂN ORB

Să fie un sgomot de pași?

INTÂIUL ORB DIN NAȘTERE

E poate marea care trece prin frunzele
moarte.

TÂNĂRA OARBĂ

Nu, nu! sunt niște pași! sunt niște pași!

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

O s'o aflăm; ia ascultați cum cad frunzele
uscate!

TÂNĂRA OARBĂ

Le-aud, le-aud aproape de noi! ascultați!
ascultați! — Ce vezi? Ce vezi?

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Incotro privește?

TÂNĂRA OARBĂ

Urmărește mereu sgomotul pașilor! — Ascultați! ascultați! De câte ori îl aduc spre mine, el se întoarce din nou să vadă... El vede! el vede! — Desigur că vede ceva straniu!...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ (înaintează)

Ridică-l deasupra noastră, ca să poată vedea.

TÂNĂRA OARBĂ

Dați-vă la o parte! dați-vă la o parte! (Ea ridică copilul deasupra grupului de orbi). — Pașii s'au oprit în mijlocul nostru!...

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Ii aud! Ii simt! Ei sunt în mijlocul nostru!

TÂNĂRA OARBĂ

Cine ești? (Tăcere).

CEA MAI BĂTRÂNĂ OARBĂ

Fie-ți milă de noi! (Tăcere. — Copilul plânge și mai desnădăjduit).

CORTINA

CUPRINSUL

INTERIOR pag. 7

OASPELE NEPOFTIT pag. 33

ORBII pag. 81

- *scinta vie*
- *important este practicare*
- *Can. cord. = act vie*

